

YEŞİL SOL MOR BÜLTEN

MART 2022

**Yeşil Sol Kadınların bir yıllık direniş öyküsü
2021 Kadın Almanığı**

Meltem Işık'ın Söyleşisi

Barış Anneleri Meclisi'nden Behiye Yalçın

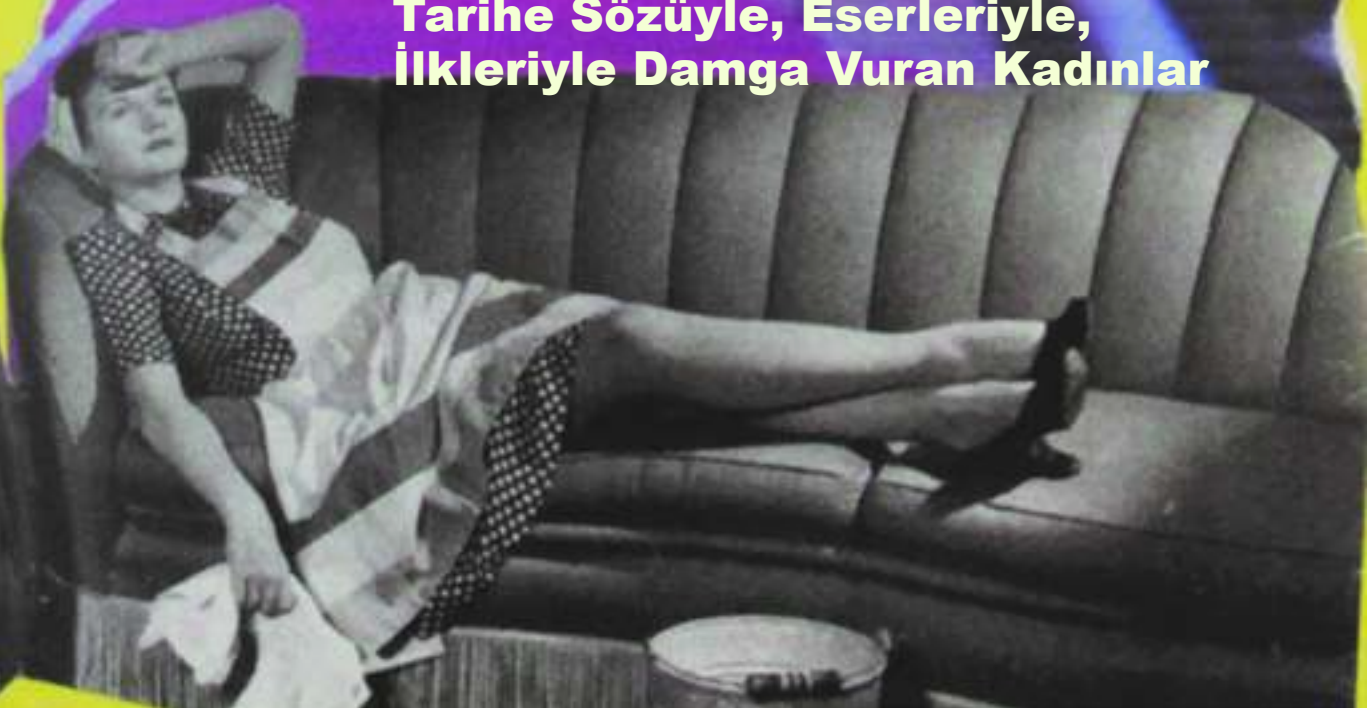
Dosya

**KHK'lılar, Çoklu, Ekolojik,
Ekonomik Kriz ve Kadınlar**

Yeşil Sol Parti Kadın Meclisi'nden:

Demokrasi İttifakı'na Kadın Katılımı

**Tarihe Sözüyle, Eserleriyle,
İlkleriyle Damga Vuran Kadınlar**

Bu dergi Yeşil Sol Partili Kadınların 8 Mart'a, var olmaya ve dünyayı iyileştirmeye çabalayan tüm devrimci kadınlara teşekkürü ve armağanıdır...

DÜNYA KADINLAR GÜNÜMÜZ KUTLU OLSUN!

AVCI

Sen beni üzemezsin
Zaten çok üzgünüm
Nereye baksam acı
Nereye baksam acı
Ben avım sen avcı
Vur bakalım....

Sen beni sezemezsin
Dilimi ezemezsin
Nereye baksam acı
Nereye baksam acı
Kim yolcu kim hancı
Dur bakalım...

Beni öldüremezsin
Sesim, sazım, sözüm var benim
Ben derken ben herkesim

Sezen Aksu, 2021

“İsterseniz kütüphanelerinize bin kat kilit vurun ancak zihnimin özgürlüğüne ne bir kilit, bir süngü vurabilir ne de üzerine kapılar kapatabilirsiniz.”

Virginia Woolf, Kendine Ait Bir Oda

Ön kapak kolajı: Vedia Yeşim Bayanoğlu/Uzak İhtimal
Sayfa kolajı: Vedia Yeşim Bayanoğlu/Yeni Sezon
Editörler: Meryem Gülbudak, İlknur Akgül Ardıç
Sayfa tasarımı: H.M. Çelebioğlu

Biz 8 Martları Yaşarken...

Meryem Gülbudak

Biz kadınlar bugün de yaşlı dünyada ve kendi coğrafyamızda birçok emek üreten, yediren içiren, doyuran, doğuran, yetiştiren bir kitle olmamıza karşın hakları ve özgürlükleri kısıtlanmış, ya da yok sayılmış olarak yaşıyoruz. Binlerce yıldır saltanat süren erkek egemen iktidarların mücadele ile kazanılmış haklarımızı bile tırpanladığı bizleri hem cinsiyetimizden hem emeğimizden dolayı iki kere ezmek ve sömürmek için çaba harcadığı bir dönemi yaşıyoruz.

Çalışma hakkımız engelleniyor. Eril yönetimlerin, geri anlayışların izin verdiği kadar, iş yerlerinde, fabrikalarda, tarlalarda çalıştırıyoruz çoğumuz açlık sınırındaki ücretle. Gençliğimizi, gücümüzü, güzelliğimizi tükettiğimiz ev içi emeğimiz, değersiz. Ne tatili ne emekli ne sigortası ne de bir geliri var. En son işe alınan ve o işten ilk çıkarılanlarız. Çoğumuz işsiz, yoksul, erkeklerin eline bakan ekonomik özgürlüğü olmayan hayatları tüketerek yaşamaya devam ediyoruz.

Dişimiz tırnağımızla kazandığımız İstanbul Sözleşmesi'ni bile kaldırdılar, hayatlarımızı, haklarımızı hiçe sayarak. Kadın ve LGBTİQA+ cinayetlerinde her gün yaşamlarımız elimizden alınıyor. Özgecan, Güldünya, Pınar Gültekin, Gülistan Doku, Hande Şeker ve nicelerini böyle yitirdik.

Üç beş çocuk doğurup evlerimizde toplumdan uzak, hayattan kopuk, haklarımızdan habersiz yaşamamız isteniyor. "Elimizin hamuruyla evin, ülkenin, dünyanın yönetilmesine karışmayın" diyorlar. Sanki savaşlarla, sömürü düzenleriyle dünyayı ve yaşamları cehenneme çeviren eril anlayışlarınız, sistemleriniz değil de bizmişiz gibi!

Oysa bizler güçlü, dirençli varlıklarız kardelen çiçekleri gibi. Tarih öncesinde doğurganlığımıza, toplayıcılığımıza duyulan

saygıyla, Anadolu'da "Kybele" ana tanrıça olmuş. Bin yıllık Hitit ülkesi tabletlerinde kadın yöneticiler var. Ezilen cins olmaktan kurtulmak özgürleşmek için neredeyse iki yüzyıldır birçok ülkede kadınlar mücadele ediyor. Clara Zetkin, Rosa Luxemburg, Behice Boran, Kate Millett ve daha pek çokları önder olmuş, ışık olmuş kadınlara. Emek mücadelesi sonucunda 8 Martlar Kadınların Birlik Mücadele ve Dayanışma Günü olmuş tüm dünyada.

Biz kadınların hak alma mücadelesi sadece cinsiyetle ilgili değildir. Sosyal, sınıfsal, ulusal her çeşit ezilmeye ve sömürüye karşıdır. Yeşil Sol Partili kadınların hem kendini hem doğayı sömüren düzene karşı duruşu artarak sürecektir. Kadınlar bu mücadeleye katıldıkları oranda toplum özgürleşecek gasp edilen hakları alacaklardır.

Sömürü, baskı ve geri değerlerle kuşatılan bizler, mücadelenin öznesi olmadıkça kurtuluşumuz da olmayacaktır. Eşitliğin özgürlüğün yaşandığı doğanın yıkılıp sömürülmediği bir hayat ancak mücadele ile mümkündür. Erkek egemen sistemler ve anlayışlar, kadını iki kere ezen iktidarlarından vazgeçip bizlere haklarımızı vermeyecek.

Bitmedi bu mücadele sürüyor; sürececek de! Ta ki ne kadının ne erkeğin iktidar olmadığı, birlikte eşit ve özgür yaşadığı, doğadaki zenginliklerin yok edilmeden paylaşıldığı bir dünya kurulana dek. Daha çok gidecek yolumuz, alınacak hakkımız, hepimizin yurdu olan koca dünyada yaşayacağımız güzel günler var. Bu bültenle biz Yeşil Sol Partili kadınlar, LGBTİOA+'lar, Feminizmi rehber edinenler, ses olmak istedik partililere, halkımıza ve insanların eşitliğine, özgürlüğüne inananlara...

"Şimdi artık vakit yok kadınlar; vakit yok ağlamaya, üzölmeye, gülmeye, boyun eğmeye!

Şimdi mücadele zamanı hayatlarımız, haklarımız, doğamız ve güzel bir dünya için."

Afganistan'ın ilk grafiti sanatçısı Shamsia Hassani'nin isimsiz çalışması

*Ellerin derim ellerin,
Yanık bir türküyü durmuş.
Ellerimin yenmesin hakkı!
Ne de çok yeniyor hakkımız
Ellerinin ve ellerimizin hakkı*

Mehmet Kemal

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

Kolaj çalışması: Vedia Yeşim Bayanoğlu/Her Şeye Rağmen

8 Mart 1857 tarihinde ABD'nin New York kentinde 40 bin dokuma işçisi kadın, daha iyi çalışma koşulları istemiyle bir tekstil fabrikasında greve başlar. Bu grev esnasında polis, işçileri fabrikaya kilitler. İşçilerin fabrikaya kilitlenmesinin ardından çıkan yangında, işçilerin fabrika önünde kurulan barikatlardan kaçamaması sonucunda çoğu kadın 129 işçi can verir.

Bu olaydan 53 sene sonra, 26-27 Ağustos 1910 tarihinde Danimarka'da düzenlenen 2. Enternasyonal'e bağlı kadınlar toplantısında, fabrika yangınında ölen kadın işçiler anısına 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasına karar verilir. Ancak, 8 Mart tarihinin Dünya Kadınlar Günü olarak anılması, tam olarak 1921'de Moskova'da gerçekleştirilen 3. Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda gerçekleşir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 16 Aralık 1977 tarihinde 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasını kabul eder.

Feminist kuramın gelişmesi ve feminizmin bir hareket olarak yaygınlaşmasıyla birlikte kadınlar 8 Mart'ı ataerkiyle mücadele günü olarak takvimlerine alır.

Türkiye'de 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ilk kez 1921 yılında kutlanmaya başlanır. 1975 yılında ve onu izleyen yıllarda 8 Mart'lar daha yaygın ve yığnsal olarak kutlanır ve kapalı mekanlardan sokaklara taşar.

Dünya Kadınlar Günü mü, Dünya Emekçi Kadınlar Günü mü?

Kadınların her biri sınıf ve statülerine bakılmaksızın eşitsizliğe maruz kalmıştır. Çünkü ataerki sistem kadınların topyekûn erkeklerin denetimi altında olduğu tahakküm ilişkilerini ifade eder. Yani kadınların sadece bir kısmının değil (genç, yaşlı, öğrenci, piyasada çalışan ve çalışmayan) hepsinin özgürlükleri, ataerki sistemin denetimi altındadır. Ataerki denetim, şiddeti bir tehdit olarak bütün kadınlara yöneltmiştir. Ayrıca ev içi emeği bir şekilde ürettiği için (ya da ev içi emek kadına atfedilmiş bir rol olduğu için) aslında kadınların tümü emekçidir. Fakat ev içi emek görünmeyen, tanınmayan, ücreti ödenmeyen bir emektir. Dolayısıyla kadınları emekçi olan ya da olmayan diye ayırmak ev içi emeği yok saymakta ve kadınların hepsinin üzerinde var olan eril tahakkümü görünmez kılmaktadır.

8 Mart BÜTÜN KADINLARIN ÖZGÜRLEŞME MÜCADELESİNİN SEMBOLÜDÜR. Bu nedenle 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'dür. Bununla birlikte 8 Mart'ın Emekçi Kadınlar Günü mü, Dünya Kadınlar Günü mü olduğu tartışmaları yıllardır sürdürülmektedir ve 8 Mart'ın tarihçesine gönderme yapılmaktadır.

Kaynak: Toplum Gönüllüleri Vakefi, Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Rehberi

YEŞİL SOL KADIN MECLİSİ 8 MART AJANDASI

2-8 MART ARASI

MARMARİS: Bir hafta boyunca, Marmaris Kent Konseyi Kadın Meclisinin hazırladığı tiyatro, söyleşi, sergi, kadın pazarı etkinlikleri.

3 MART

Yeşil Sol Kadın Meclisi Forum: Demokrasi İttifakı için Kadınlar Bir Adım Öne

Saat 20.00

4 MART

İSTANBUL: Yeşil Sol Kadın Meclisi Forum - Demokrasi İttifakı için Kadınlar Bir Adım Öne.

Saat 20.00

5 MART

AYDIN-DİDİM: Yeşil Sol Aydın Kadın Meclisi-Söke'de basın açıklaması.

6 MART

ANKARA: 8 Mart mitingi

AYDIN-DİDİM: Kahvaltı (Eğitim Sen) Keyfinn Coffee/ Saat 10.00

Film gösterimi-Umut Kafe/ Saat 19:30

8 MART

BATMAN: HDP kadın meclisi öncülüğünde miting.

MARMARİS: Sivil toplum örgütleri ve siyasi partilerin içinde yer aldığı geniş katılımlı Kadın Platformu birlikte 8 Mart yürüyüşü.

İZMİR: Kadınlar Birlikte Güçlü İzmir Grubu feminist gece yürüyüşü.

Saat 19.00/ÖSYM Önü

ANKARA: 8 Mart gece yürüyüşü

AYDIN-DİDİM: Kadın Platformu öncülüğünde basın açıklaması/Saat 17:30-Kent Meydanı

Gece yürüyüşü için toplanma/Saat 20:30-Dünya Emekçi Kadınlar Parkı

Gece yürüyüşü/Saat 21.00

Akçakoca STK'ları birleşik etkinlik: Geçenemiyoruz-Savaş hayır-Kadın.

Geçenemiyoruz Platformu, Emek ve Demokrasi Platformu bileşenleri merkezden kapalı pazar yerine kadar yürüyüş, bildiri dağıtımı, etkinlik konularıyla ilgili basın açıklamaları.

Saat 15.00

9 MART

İZMİR: Söyleşi: Erkekler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Ne Yapabilirler?

Sunum: Dr. Öğr. Üyesi Murat Göç-Bilgin

9 Mart 2022/Karma çevrimiçi toplantı

HALAY YASAK DEĞİL YA!

Kadınlar her türlü güzellikleriyle kentin en işlek caddelerinden birinin başlangıcında toplanmışlar. Bir hafta öncesinden 8 Mart'ın startını verip o işlek caddede davulları, defleri, zılgılarıyla taleplerini anlatacaklar. Dövizleri ve kocaman pankartlarının arkasında kadın sesini, kadın gücünü, güzelliğini duyurarak yürümek istiyorlar bir iki saatliğine. Daha çok eğlenmek için geline bu caddeyi bir iki saatliğine şenlendirip güzelleştirip sistemden, yönetimlerden, erkeklerden çektiklerini ve nasıl daha güzel daha özgür yaşayacaklarını anlatan sloganlarla seslerini duyurmak istiyorlar.

Çevrelerinde ve en çok da önlerinde kalabalık bir polis grubu barikat kurmuş. Onların önünde basın kameraları, birçok cep telefonu sürekli çekim yapıyor ve bekliyor. “Yürüyemezsiniz!” diyor polis. “Yürümek bizim anayasal hakkımız. Bunu engellemeyin!” diyor vekiller. Tartışılıyor uzuz uzun.

Davula vuruyor uzun boylu güzel kadın; defin şingirtılarıyla arkasından halay başlıyor sonra zılgıt. Sanki düğün var. Elele tutuşan onlarca kadının yüzlerinde bir arada olmanın sevinçleriyle ayaklar hiç yorulmuyor. Halay çekenler caddenin alanına sığmayınca iç içe ikinci, üçüncü halka oluyor. Oraya sığmayanlar kenarlarda beş on kişilik grupla halayına devam ediyor.

Çevrede meraklı erkeklerden oluşan bir kalabalık keyifle, şaşkınlıkla izliyor kadın halayını ve 8 Mart'ı...

Pembenin en güzel tonuna yazılmış upuzun pankartta “**BİRLİKTE DEĞİŞTİRECEĞİZ. ŞİMDİ KADIN ZAMANI. YAŞASIN 8 MART&BIJİ EADARE**” yazılı. Pankartın ilk sırasında milletvekili ve yönetimdeki kadınlar... Arkasında baharda açan kır çiçekleri renklerindeki giysilerle genç, yaşlı, çocuk dizilmişler. Yürümeyi bekliyorlar sloganlar atarak.

İzin verilmeyince yine başlıyor halay... Soğuk ve yasak karşısında sabır, güç ve direnç oluyor yana yana olmak. Dövizler ellerde: “Yaşamı ve doğayı savunuyoruz”, “Kadın Tutsaklara Özgürlük”, “Deniz Poyraz İsyanımız”, “Eş Başkanlık Mor Çizgimizdir”, “Yaşasın Kadın Dayanışması”; bunlardır bizim derdimiz diyor.

Bir saatlik halaylı bekleyişten sonra pankartın önündeki vekil, sloganlarla kesilen etkili bir konuşma yapıyor kitle bir adım yürüyemeden... Yaşanan baskıları, kadın katliamlarını, buna karşı çıkan kadın mücadelesinin önemini, yükselişini öfkeyle anlatıyor; gelecek eylemde daha kalabalık daha güçlü ve kararlı yürümek umudu ve kararlılığını da vurguluyor.

2021 YEŞİL SOL KADIN DAYANIŞMA ALMANAĞI

EYLÜL 2021

KHK zulmüne karşı ortak mücadele

KHK'lılar Platformu, yürüttüğü mücadeleye olan toplumsal desteği artırmak için konuyla ilgili siyasi partiler ve demokratik örgütlerle birlikte buluşmalar kapsamında, 26 Eylül'de Yeşil Sol Parti üyeleri ile çevrimiçi bir araya geldi. Toplantıda söz alan KHK'lılar, karşılaştıkları zulmü ve başlarından geçenleri dile getirdiler. Buna karşın Yeşil Sol Partililer, KHK'lılar Platformunun sesini ulusal ve uluslararası mecralarda duyurulmasına katkı sunma konusunda sorumluluk sözü verdi.

EKİM 2021

"Kadın Yoksulluğuna Hayır" buluşması

HDP Kadın Meclisi tarafından 17 Ekim günü Ankara'da, "Kadın Yoksulluğuna Hayır" buluşmaları kapsamında gerçekleştirilen "Engelsiz Yeni Yaşamı Kadınlar İnşa Ediyor" çalıştayına, Yeşil Sol Kadın Meclisi'nden Tülay Koçak'la katılım sağlandı. Çalıştayda;

- Kapitalist düzenin savaşlar, GDO'lu besinler, doğal tarım yöntemlerinin ortadan kalkması, ağır metaller, radyasyon gibi dünyayı ve insan sağlığını da tehlikeye attığı,
- Barınma ve sağlık hizmetlerinin yetersizliği, akraba evlilikleri, ev içi şiddet gibi nedenlerin de eklenmesiyle toplumda engelli sayısının giderek arttığı gündeme geldi.

Engellilerin eğitimden çalışmaya, sosyal ve kültürel haklarını kullanmaktan sağlık hizmetlerine erişime kadar birçok konuda sorunları olduğu, bu nedenle özgür ve onurlu bir yaşam olanağına kavuşamadıkları anımsatıldı.

"Cinsiyetçi, Irkçı, Gerici, Tekçi Politikalarınıza Boyun Eğmiyoruz"

İzmirli Yeşil Sol Kadınlar, Kadınlar Birlikte Güçlü öncülüğünde 20 Ekim'de düzenlenen "Cinsiyetçi, Irkçı, Gerici, Tekçi Politikalarınıza Boyun Eğmiyoruz, Mücadeleyi Büyütüyoruz" etkinliğine katıldı. Sivil toplum örgütleri, sendikalar, partiler ve derneklerden çok sayıda kadının yer aldığı etkinlikte, "Alışın, buradayız, birlikte güçlüyüz ve direnmeye devam ediyoruz" diyerek cezaevindeki hasta kadın tutsakların sorunlarından trans cinayetlerine, özsavunma hakkından mutfaklarımızdaki yangına, İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasından barış talebine, hakları için mücadele eden kadınların cezalandırılmasından her alanda kendini gösteren kadına tahammülsüz erkek zihniyete kadar pek çok konu dile geldi.

Çalıştaydan sloganlar: "Kadınlar Birlikte Güçlü", "Yaşasın Kadın Dayanışması", "Çocuk İstismarını Aklamayacağız", "Emeğimiz, Bedenimiz, Kimliğimiz Bizimdir", "Vardık, Varız Var Olacağız", "Kadınlar Savaş İstemiyor", "Erkek Adalet Değil Gerçek Adalet"

KASIM 2021

4. Film Gösterimi

Yeşil Sol Kadın Meclisi, 23 Kasım Salı akşamı, "Kim Sayılı

yor? Marilyn Waring'le Cinsiyet, Yalanlar ve Küresel Ekonomi Üzerine" adlı belgeselin çevrimiçi gösteriminde bulundu. Belgesel, Yeni Zelanda'da genç yaşta parlamentoya giren bir kadın siyasetçinin gözünden eril bakış açısıyla oluşturulmuş ekonomik teorilerin gerçek yaşamdan kopukluğunu ve kadınların ötekileştirilmesine katkısını, ev içi kadın emeğinin devasa büyüklüğüne rağmen değersizleştirilip yok sayılmasını esprili bir dille anlatıyordu.

ARALIK 2021

Erkek egemenliği ile mücadele

Halkların Demokratik Kongresi Kadın Meclisi'nin "Erkek Egemenliğine Karşı Direniş ve Mücadele Yöntemlerimizi Konuşuyoruz" başlıklı konferansı İstanbul'da 4-5 Aralık tarihlerinde gerçekleşti. HDK Kadın bileşenleri, HDP ve bileşenleri, Kürt Kadın Hareketi, çeşitli feminist kadın örgütleri ve aktivistlerin bir araya geldiği konferansa Yeşil Sol Parti Kadın Meclisi adına Eş Sözcü Ayşe Erdem ve Nurten Bozkurt katıldı. Salonda "Kadın Dayanışması Sınır Tanımaz", "Jin jian Azadi" ve çok dilli olarak "İstanbul Sözleşmesi'nden Vazgeçmeyeceğiz" pankartları yer aldı.

"Kadın Yoksulluğu ve Şiddet"

Yeşil Sol Kadın Akademisi tarafından İnsan Hakları Haftası kapsamında 17 Aralık Cuma akşamı "Kadın Yoksulluğu ve Şiddet" konulu bir söyleşi düzenlendi. Etkinlikte Sosyal Antropolog Prof. Dr. Nükhet Sirman yaptığı bir araştırmadan örnekle güç kullanmanın "normal" olarak algılandığını, ancak belli sınırları aşarsa "şiddet" olarak kabul edildiğini aktardı. Kadını koruması gereken kurumlarda da aynı yaklaşımın sürdüğünü belirten Sirman, ev içi şiddete maruz kalan kadınların, koruma mekanizmalarının yokluğu nedeniyle çoğu zaman aynı koşullara dönmek zorunda kaldığının altını çizdi.

ŞUBAT 2022

8 Mart Kutlamaları Erken Başladı

8 Mart, İzmir Etkinliği ile başladı

HDP ve bileşenlerinin kadınları 28 Şubat günü İzmir’de, 8 Mart’ın startını verdi. Milletvekilleri Serpil Kemalbay, Ayşe Başar, Dilşad Cambaz Kaya, Yeşil Sol Genel Eş Sözcüsü Ayşe Erdem, Muğla, Milas ve İzmir yöneticileri ile üyelerinden oluşan topluluk, Alsancak Kıbrıs Şehitleri Caddesinde yürüyüş ve basın açıklaması yapmak istedi. Polis yürüyüşe izin vermezken kadınlar halaylarla dayanışma mesajları verdi. Basın açıklamasında söz alan Milletvekili Ayşe Başar, 8 Mart eylemini İzmir HDP il binasında öldürülen Deniz Poyraz’a attıklarını açıkladı. Aysel Tuğluk’un ilk kadın eş sözcüsü olmasına, ağır hastalığına karşın cezaevinde tutulmasına ve serbest bırakılmasının aciliyetine vurgu yapan Ayşe Başar, 21. yüzyılın kadın yüzyılı olacağını, iktidara geldiklerinde kadın özgürlükçü demokrat bir iktidar kuracaklarını belirtti.

Batman’da Biji 8 Adarê dedik

Batman’ın Kozluk ilçesinde 8 Mart startımızı verdik. Sömürü düzenini yıkacağız, eşit özgür yaşamı birlikte inşa edeceğiz. Yaşasın 8 Mart/Biji 8 Adarê!

Yeşil Sol ve HDP’li kadınlarla kahvaltıda buluştu

Yeşil Sol Kadınlar Meclisi 24 Şubat Perşembe günü Bakırköy Yeşil Ev’de HDP Bakırköylü kadın yoldaşlarıyla kahvaltıda buluştu. Katılımcılar hep birlikt, tutsak kadın yoldaşlarına rengarenk kartlar yazıp gönderdi.

#birlikte başaracağız #şimdi kadın zamanı

Mor balonlar hasta tutsaklar için uçtu

8 Mart etkinlikleri kapsamında HDP Bileşen Kadın Meclisi, Bakırköy Cezaevi önünde tutsak aileleri ve HDP Vekili Züleyha Gülüm ile birlikte, tutsak kadınlara özgürlük talebini içeren basın açıklamasını gerçekleştirerek, tutsakların adlarının yazılı olduğu mor balonlarını gökyüzüne gönderdi.

YEŞİL SOL PARTİ KADIN MECLİSİ'NDEN...

DEMOKRASİ İTTİFAKI İÇİN KADINLAR BİR ADIM ÖNE

Krizler kısılcacında yaşamlarımızın giderek daha da zorlaştığı bir süreçte 8 Mart'a hazırlanıyoruz bu yıl. Küresel düzeyde ekonomik ve ekolojik krizler ile bunlar üzerine gelişen siyasi ve toplumsal krizlerin iç içe geçtiği çoklu bir kriz sürecinin içinde olduğumuzu ve bu durumun en ağır faturasını kadınlar ve çocuklar başta olmak üzere en çok dezavantajlı grupların ödediğini kongre süreçlerinde hep birlikte tespit etmiştik.

Küresel krizin yanı sıra Türkiye'deki tabloyu biz kadınlar açısından daha da ağırlaştıran rejim krizi derinleştikçe, kadınların her alanda yaşadığı eşitsizlik de derinleşti. Tek adam rejiminin toplumsal cinsiyet eşitsizliğini besleyen ve normalleştiren uygulamaları kadına yönelik şiddeti hızla tırmandırırken, uzun zamandır katliam olarak nitelendirdiğimiz kadın cinayetlerinde sayısız kadını kaybettik.

Tek adamda cisimleşen rejim kendini inşa etmeye çalışırken; kadınların emeğini, bedenini, kimliğini ideolojik ve politik mücadelesinin en önemli savaş alanı haline getirdi. Kadınların uzun mücadeleler sonucu elde ettiği haklar birer birer tırpanlanırken, hukuksuz bir şekilde alınan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı ile rejimin ideolojik anlamda önemli köşe taşlarından biri daha pekiştirilmiş oldu. Haklarımıza dönük saldırılar belli ki hız kesmeden devam edecek. TCK 103'ten, nafaka hakkına, LG-BTİ+'lara dönük ayrımcılığın körüklenmesinden, cinsel suçlarda somut delil aranmasına, toplumsal cinsiyet eşitliğine dair kavramların müfredattan çıkarılmasından, 6284 sayılı yasa aleyhinde süren tartışmalar kadınların tüm mücadelesine rağmen iktidar eliyle ısrarla gündemde tutuluyor.

Kadınlar geç kalmadan bir politik özne olarak sürece müdahil olmalı

Haklarımıza ve hayatlarımıza dönük bu denli yoğun saldırının olduğu bir süreçte biz kadınlar elbette bu 8 Mart'ta da taleplerimizle meydanları dolduracağız. İş yerlerimizde, tüm yaşam alanlarımızda, sokaklarda haklarımızdan vazgeçmeyeceğimizi ve mücadele kararlılığımızı bir kere daha haykıracağız. Ancak Türkiye'nin içinden geçmekte olduğu bu kritik eşikte 8 Mart'ta talepleri ifade edip dağılmayacak bir kadın kararlılığı ve inisiyatifine ihtiyaç var. Çünkü ne kadar mücadele etsek de bu rejimi yıkıp demokrasiyi kazanmadan kadınların taleplerinde anlamlı bir kazanım sağlayamayacağımızı biliyoruz. Öyleyse kadınların geç kalmadan bir politik özne olarak sürece müdahil olması için kolları sıvamalıyız.

Sadece iktidar bloğunu yenmek yetmez; yerine gelecek olanın programına da girmeliyiz!

Türkiye erken ya da zamanında artık seçim sathı mahalline girmiştir. Önümüzdeki seçimlerin Türkiye'nin ve dolayısıyla biz kadınların geleceği açısından son derece kritik bir öneme sahip olduğunu hepimiz biliyoruz. Türkiye ya bu anayasasızlığın ve hukuksuzluğun temel özellik olduğu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yaşamın tüm kılcal damarlarına kadar sindirilmeye çalışıldığı bu garabet rejime mahkum olacak ya da.....? Mevcut rejimin biz kadınlar için ne ifade ettiği hepimiz için aşikâr. Bu nedenle iktidar bloğunu sandıkta yenmek, tek adam rejiminin dayattığı karanlığı yırtmak kadınlar açısından gerek

şart ama yeter şart değil. İktidar bloğunu yenmek kadar, yerine gelecek olanın siyasal, toplumsal programına dair bugünden inisiyatif almak, taleplerimizle somutlaştıracığımız gelecek tahayyüllerimiz etrafında güçlü bir kadın ittifakı/koalisyonu örgütlemek geleceğimiz açısından oldukça önem arz ediyor.

Toplumu kutuplaştırma politikasında en önemli ve belki de ilk gediği kadın mücadelesi açabildi

Rejimi kurumsallaştırmak için bütün zor aygıtlarını devreye sokan iktidar bloku toplumun önemli dinamiklerini zayıflatmayı başarsa da geri adım atıramadı. Kadınlar başta olmak üzere eşitlik ve özgürlük isteyenler, emeği savunanlar, yaşatılan türlü hukuksuzluğa karşı adalet talep edenler, barış için en ağır bedelleri ödemek zorunda kalanlar büyük bir direniş sergiledik rejimin zulmü karşısında. İktidar bloğunun milliyetçi şovenizm ve savaş politikaları başta olmak üzere farklılıkların düşmanlaştırılmasıyla toplumu kutuplaştırma politikasında en önemli ve belki de ilk gediği kadın mücadelesi açabildi. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme tartışmalarında çok farklı kesimlerden kadınlar büyük ölçüde ortaklaşarak güçlü bir direnç oluşturmayı başardı. Her ne kadar sonucu değiştirememişiz gibi görünse de bu süreçteki mücadele önemli bir deneyim olarak bizlere hâlâ yol gösteriyor.

Millet ittifakının HDP ile kurduğu/kurmadığı ilişkiler, geleneksel devlet aklının sınırlılıkları içinde kalacaklarının işaretidir

Önümüzdeki cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimleri için iktidar bloğu (cumhur ittifakı) karşısında alternatif olarak ortaya çıkan, geçtiğimiz günlerde ilkeler manzumesini kamuoyu ile paylaştı altı parti (millet ittifakı) cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi denilen rejimden dönüş konusunda net. Ancak yerine koyacakları güçlendirilmiş parlamenter sistem diye

ifade edilen sistemin eskinin restorasyonu sınırlı bir ufka ve programa sahip olduğunu söylemek hiç de yanlış olmaz. Yalnızca millet ittifakının HDP ile kurduğu/kurmadığı ilişkiye bakarak bile bu ittifakın Türkiye'nin temel sorunlarına geleneksel devlet aklının sınırlılıkları içinde yaklaşacağı çok açık.

DÜNYAYI İSTİYORUZ, KIRINTI DEĞİL!

Bu iki egemen blok dışında kalan HDP başta olmak üzere sol, sosyalist yapılarda ise tam bir dağınıklık söz konusu hala. HDP'nin çağrısıyla bir araya gelen sol güçlerin henüz önemli bir çekim gücü oluşturduğu söylemek mümkün görünmüyor. Kaldı ki bizim bundan daha fazlasına ihtiyacımız var. Yüz yıllık cumhuriyet tarihine egemen olan tekçi, otoriter, mezhepçi anlayıştan koparak yeni yüz yılı eşitlikçi, özgürlükçü sosyal ve demokratik bir ülkeyle karşılamak için HDP ve sol güçleri de aşan güçlü bir demokrasi ittifakını başarmak zorundayız. Geçmişin yok saydığı, ötekileştirdiği tüm kesimlerin yeni bir ülke imkanına yakın olduğumuz bu tarihsel evrede, talepleriyle güçlü bir yan yana geliş örgütlemek zorundayız. Ne kırk katıra ne kırk satıra mahkûm olmamak için başarmak zorundayız.

Kadınlar Birlik Olsa Dünya Yerinden Oynar

Bu bir slogan olmanın ötesinde Türkiye kadın mücadelesi açısından önemli bir anlamı ifade ediyor. Farklı toplumsal kesimlerden kadınların yan yana geliş ve ortak mücadele önemli kazanımlara imza atılmasını sağladı. İstanbul Sözleşmesi deneyiminde de gördüğümüz gibi toplumsal, siyasal kutuplaşmaları aşındırarak yan yana geliş sağlamada konusunda kadın hareketi önemli bir birikime sahip. Dolayısıyla bugün henüz dağınık itirazlar kümesi olarak duran demokrasi ittifakının örülmesi için kadınlara büyük bir sorumluluk düşüyor. Bu deneyimin inisiyatif alması, güçlü bir demokrasi ittifakının açığa çıkarılmasının işaret fişegini ateşleyebilir. İşe kendi taleplerimiz üzerinden ülke geleceğine dair konuşmak, bunun için en geniş kadın buluşmalarını her yerde örgütlemekle başlayabiliriz...

Yeni yüz yılın önemli bir siyasi öznesi olarak hayat bizi çağırıyor. Kadınlar bir adım öne... Başarabiliriz...

Kolaj: Vedia Yeşim Bayanoğlu / Özgürce

BİR ISRARLI TAKİP HİKAYESİ

Esra Ergüzeloğlu

Şu son yaşadığım iki gün içinde olanlar olmasaydı, çok daha genel, istatistiksel, verilerle dolu bir yazı yazabilirdim. Ama Karl Marx'ın Das Kapital'in önsözünde dediği gibi "de te fabula narratur!"; yani aslında "anlatılan senin hikayen!" Biraz fazla kişiselleşebilir benim de burada anlatacaklarım.

KHK'lı eski bir akademisyen olarak yaz boyunca pandemi koşullarında ve Mersin sıcağında bir alan araştırması yapmıştım. Bugünlerde de araştırmayı benden isteyen sivil toplum örgütü, üç günlük bir çalıştay düzenliyor. Yazın yaptığım araştırmayı bu çalıştayda ilgisine sunmayı planlamıştık. Çalışmalarım hala birileri tarafından önemseniyor duygusudur zaten canlı tutan, yaşama sevinci veren. Çalıştay günü geldi ve dediler ki, "Hocam Mersin Üniversitesi Rektörlüğü, senin programdan çıkarılman için bize baskı yaptı. Biz kabul etmeyince çalıştayda açılış konuşması davetimizi reddettiler. Ayrıca programda yer verdiğimiz öğretim üyesini programdan çektiler. Bu da yetmedi Mersin Üniversitesi'nden katılan öğrencileri tek tek arayarak çalıştaya katılmalarını engellediler."

Nasıl yani dedim, beni mi tercih ettiniz? Evet dediler, biz hak temelli çalışan bir örgütüz, böylesi bir müdahaleyi doğru bulmadık! Çocuklar gibi şen hissettim. Gurur duydum. Güzel insanlarla çalışmaktaydım. Hem emeğim yok sayılmadı, değersizleştirilmedi hem de içinde bulunduğum şiddet sarmalı artık o kadar da görünmez değildi.

Koskoca bir üniversite rektörlüğü... Bu makama bir şekilde atanarak gelmiş bir profesör... Yıllarını akademide dirsek çürüterek geçirdiği varsayılan bir erk/ek. Barış imzası nedeniyle "mevzubahis vatansa gerisi teferruatır" nidalarıyla, militaristçe, tam altı yıl önce terörist ilan ettiği bir kadın akademisyenden hıncını çıkaramıyor hala. İştten attı, suçlar uydurdu, mahkemede kaybetti, güvenlik soruşturmasından geçirtti, psikolojik testlere soktu, yılmadı, KHK'ladı! Tüm devlet gücünü arkasına alarak "sivil ölü" haline getirdi. Hala suç arıyor, düşmanlaştırıyor. Bense hem haklılığın verdiği güvenden biraz da iflah olmaz itaatsizliğimden hiç sözümü sakınmadım. Bir kelimemi bile hukuk yoluna götüremedi. Mahkeme önünde benimle eşitlenme olasılığını göze alamadı. O ancak erk, mevkiler, makamlar, iktidar, güç oldukça vardı. Çocuklarına da böyle bir mirası bırakmayı kendine layık görüyordu.

Ailemle birlikte onun yarattığı mafyatik koşullar ve çok büyük risk altında bu kentte yaşamaya devam ediyordum. Bu son olay, geçen altı yılımı bir film şeridi gibi akıttı zihnimde. Dağlan evim, sürgünlüğe, ilticaya meyletmem, pasaportsuzluktan gidemeyişim, oğlumun geleceği ile babamın hastalığı, gitmek ve kalmak arasındaki gelgitlerim. Neredeyse her hafta Üniversitenin Tıp Fakültesine gitmek zorunda kalışım ve o labirente kısıtlanmış bir deney faresi duygusu ile sağlık raporları alma uğ-

Fotoğraf: Gökçen Demirgüç

raşlarım. "Harcadınız bizi dedim" bir gün bir başka profesöre. "Öyle oldu maalesef" dedi, gözlerini kaçırarak.

Ve sürgündeki arkadaşlarım. Aynı dili konuştuğun dostlarından uzaklaşmak, kavga edememek, aynı kavgada saf tutamamak, ne büyük yalnızlık...

KHK ve "sivil ölü" olma durumu, tam da yaşamları boyunca kendisine hiç özel alan bırakılmamış kadınlarla aynı saflara attı. Belki de teori ve pratik, bilmek ve yaşamak arasındaki açıkları kapatma fırsatı da olabilir bu deneyim. Aslında erkeklerle aramdaki eşitsizliği oğlumun doğumu ile daha çok hissetmeye başlamıştım. Anneleşmek, kutsallaşmak bir uçta, diğer uçta bu kutsallığın ansızın kadın nefretine dönüşme potansiyeli arasında salınan kadınlık ölçekleri.

O zamanlar kadrolu bir akademisyendim, ekonomik bir gelirim vardı ve bununla eşitsiz koşulların dezavantajlarını bir çırpıda ortadan kaldıracak seçenekler yaratabiliyordum kendime. İkinci cins, bir başka tür, öteki olarak yaşama konumlandırılma benim için KHK'lilik ile gün iyice yüzüne çıkmış oldu. KHK ekonomik bağımsızlıkla sağladığım eşitlik yanılsamasını ortadan kaldırdı. Peki ya diğer eşitsizlikler. Din, dil, kimlik, yaş, statü, cinsel yönelim, engellilik, kültür gibi her biri de tek tek veya topluca ayrımları katmerleştiren ne çok kategori var. Yaşam içinde hissettiğimiz ama kanıt bulamadığımız, anlatamadığımız, hadi canım sen de inandıramadığımız... Üzerine düşmedikçe, karşısına dikilmedikçe kendini ele veremeyecek ötekilikler.

En çok Rosa Luxemburg'a yakışan bir özdeyiş geldi aklıma "hareket etmeyen zincirlerini fark edemez." Gerçi bu söz bizim ülkemizde Tolstoy'a atfedilir, ama İngilizce ve Almanca online literatür Rosa'dan duymuş. Birbirlerinden ödünç de

almış olabilirler. Rosa doğduğunda Tolstoy 43 yaşındaymış; Tolstoy'un 82 yıllık ömründe karşılaşmış olmaları bile muhtemel. Tolstoy kendinden on altı yaş küçük Sophie ile evlenip 13 çocuğu olduğu dönemde en ünlü eserlerini Polonya'da vermişti. İşte Rosa'nın Polonya'da doğumu da bu döneme denk gelmekteydi... Tabi ya, nasıl da düşünemedim! Belli ki bu sözün kaynağı aslında "Aşkın Son Mevsimi" filmindeki

Sophia'dır. Nereden geldik buraya? Hareket ettikçe kendini fark ettiren zincirlerden, özdeyişin kadınlık durumunu çağrıştırmamasından. Birbirine bağlanan kadınlık zincirleri ve KHK zincirleri daha çok şingirdadı ve egemen erkin foyasını meydana çıkardı benim olayımda. KHK'lar arkasına saklanan erk öyle bir erk ki bir gün daha fazla o mevkide kalabilmek uğruna böylesine küçüldü. Kendinden daha büyük bir erke tapınmanın kefareti ödemekle bitiremedi. Ancak bu seferlik nefesi yetmedi. Öfkesi, hıncı büyüyecek ve hep olduğu gibi daha büyük eril şiddete dönüşecek. Ta ki gücünün sınırlarına geldiğini görünceye, kontrol güdüsünü yitirdiğine ikna oluncaya kadar.

Daha fazla KHKlı, daha fazla kadın, daha fazla çocuk feda etmemek için bu düzene, onları yalnız bırakmayanların ve ne olursa olsun muktedirin şiddetine aldırmandan bu şiddete karşı duranların çoğalması gerekiyor. Hikayelerin anlatılması ve unutulmaması için tarihe kazınması gerekiyor. Erki, şiddeti, kötülüğü yok edecek sadece bu ifşadır artık. Midas ifşa olan yeni kulaklarını çok benimsemiş olabilir; Midaslığın bedeli ise kulaklı ya da kulaksız hiç fark etmeksizin adının alayla fısıldanmasına katlanmak zorunda kalmasıdır.

başlıksız yazı

Nuran Kılıçkaya

alışamadım ben uyum sağlamaya çalıştım evet bunu gerçekten denedim. olmadı, olamadı işte. ve 50 yaşında yalnız bir kadın oldum. kendimi her zaman olmasa da çoğunlukla hep yapılmış hissettim. çocukken, ergenken, yetişkinde ve hala. genellikle mutsuzdum ya da hissizdim diyeyim. kendimle hep kavga dövüş halindeydim. içimde sürekli birbirini çekiştiren kadınlarla yaşadım ve yaşıyorum. hala hayatın ne olduğu ve nasıl yaşamam gerektiği konusunda gitgeller yaşıyorum. tıpkı bir gün gibiyim. içimde güneş doğuyor, yükseliyor, alçalıyor, batıyor. gündüzüm ve gecem hep döngü halinde. mevsimler gibiyim, sabah ilkbahar, öğlen yaz, akşamüstü sonbahar, gece kış. bir günde dört mevsim. yani karmakarışık. 17-18 yaşlarımda 35 ime varmadan deliririm diye düşünürdüm. delirmedim ama pek akıllı olduğumda söylenemez. yarım asırlık ömrümde okul, iş, aile, sosyal yaşam denilen durumlar bana hep yük gibi geldi. her şey ruhumu törpülemek içindi sanki. aynen de öyle oldu.

(şimdi dağılan parçalarımızı toplama zamanı.. dedi içimdeki kadınlardan biri.. peki ama nasıl? dedi diğeri)..

düşünüyorum.. insan hayatının çok uzun bir bölümünü kendinden vazgeçerek geçirirse, kalan kısmı için ne ve de nasıl yapacağını bilebilir mi? bedeniyle ve ruhuyla bu kadar uzak kalmışsa onlara neyin iyi yada kötü geleceğini bilebilir mi? ezbere yaşamalar ile hayatın görünürde ki devamlılığı sürdürülürken, eğer bir gün ezber bozulur ya da unutulursa kara tahta önünde öğretmenden sıfır alan öğrenci gibi hayattan da sıfır mı alınır? bazen yaşam zaten ölecek olan bizlere eziyet değil mi?

KADIN EMEĞİ

Arzunur Şimşek (*)

Kadın yoksulluğu ve işsizliği, pandemi ile birlikte yaygınlaşan esnek ve güvencesiz çalışma biçimleriyle ülke çapında görülmemiş düzeyde artmaya devam etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan yapısal sorunlar sonucunda ilk işten atılanlar kadınlar olmakta, güvencesiz ve düşük ücretle çalışmaya mahkûm edilmektedirler. Artan yoksullukla birlikte kadına ve LGBTİ bireylere yönelik şiddet artmakta, erkekler kadınları öldürmekte, çocuklara yönelik taciz ve istismar vakaları yurtlar-vakıflar eliyle kurumsal olarak yaygınlaşmakta ve cezasızlık politikaları, erkeklerle verilen düşük cezalar şiddeti daha da yaygınlaştırmaktadır.

Kadınların iş gücü piyasasındaki sorunlarının boyutunu toplumsal cinsiyetçi; kültürel, ailesel gibi kaynaklarla açıklamak yetersiz kalmaktadır. Toplumsal cinsiyetçilik çok daha sistematik şekilde uygulanmaktadır. Elbette Türkiye’de her zaman kadın emeğine yönelik politikalar kadınları ucuz ve esnek işgücü olmaya itmiştir. Ancak son yıllarda tüm kurumlarda cinsiyetçi politikalar sistemli bir şekilde işlemektedir. Cinsiyetçi iş bölümü bütünlük halinde uygulanmakta ve başka yapılar ile uyum halinde işletilmektedir. Neredeyse tüm kurumlarda içkin olan patriyarka kadınların iş sahibi olmaları ve ücretleri üzerinde belirleyicidir.

Uluslararası Çalışma Örgütü ve Türkiye İstatistik Kurumunun 2020 rakamlarına göre Türkiye’de cinsiyete dayalı ücret farkı yüzde 15,6 hesaplanırken sigortalı çalışanlarda cinsiyete dayalı ücret farkı yüzde 11,5, sigortasızlarda ise bu fark yüzde 24 civarındadır. Özellikle alt sosyo-ekonomik sınıftan kadınlar güvencesiz ve çok düşük ücretlerle çalıştırılmaktadır. Göçmen kadınların mahkûm olduğu çalışma koşulları ve ücretler çok daha can yakıcı durumdadır. Göçmen kadınları sigortasız çalıştırmak neredeyse kural halini almıştır. Göçmen kadınlar toplumsal cinsiyet ayrımcılıkları ile birlikte mülteci statüsünde olmamalarından kaynaklanan birçok başka ayrımlar yaşamaktadır. Göçmenlerin çalışma izninin iş verene bırakılması ve onlar üzerindeki ihlallerin tamamen görmezden gelinmesi göçmen kadınların eşitsiz durumunu çok daha artırmaktadır. Bu durum geçinmek için emeklerinden başka bir şeyi olmayanlar arasındaki hiyerarşik yapıyı gösterdiği gibi en alt seviyede bulunanlar için vahşi koşulların ağırlaşan yansımasını da gözler önüne sermektedir. Kent merkezlerinin dışına itilmiş varoşlardaki kent yoksulu kadınlar, sınırları belirlenmiş mahallelerdeki roman kadınlar koşulların zorluğunu büyük oranda üstlenenlerdir. Alt sosyo-ekonomik sınıftan kadınların yaşamlarındaki eşitsizlik sömürü düzenini tüm açıklığı ile görünür kılmaktadır. Pandemi kısıtlamalarıyla ilgili araştırmalarda erkeklerle oranla kadınların daha fazla olumsuz etkilenmiş olması -bakım-hizmet-temizlik işleri- iş bölümündeki eşitsizliği ve kadınları düşük ücretlerle çalıştıran ve bu nedenle de tercihi olan sermayeden yana politikaları da tüm açıklığı ile görünür kılmaktadır. Kadın emeğine karşı eşitsizlik, kadın emeğinin sömürüsü genel sistemin bir parçası değil, bilakis sömürünün ta kendisi ve yeniden üretildiği alandır.

Kadınlar gerek toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin gerek sistematikleşmiş sömürünün yol açtığı iş bölümüne karşı değişik stra-

tejiler ile birlikte ve dayanışma içerisinde mücadele yürütmektedir. Bu mücadelenin başarısında en önemli unsur elbette ki nefret diline karşıdır. Ancak rekabete dayalı bir iş bölümü dayatmasına karşı dayanışma ve güç birliği beraberinde rekabete dayalı olmayan çalışma yaşamını kurmanın mücadelesini gerekli kılmaktadır. Farklılıkları bir güce dönüştürerek, erk’in yerine kadının geçtiği kamusal bir yaşamı inşa etmek kadın emeğinin sömürüsüne karşı mücadeleden geçmektedir. Kamusal yaşamın dayanıklı, keyfi olarak değiştirilemeyen güvenceli düzeni oluşmadığı sürece kısa süre önce bir okulun muhtemelen taşeron şirket elemanı olarak temizlik işlerini yapan Gülsüm’ün boşanmak istediği eşi tarafından okula girerek öldürülmesi gibi cinayetlere tanık ve sorumlu olmaya devam edeceğiz.

(*) Eğitim Sen MYK Üyesi

MOR HABERLER

10 milyon kadın evde ağır işçi

Türkiye genelindeki 9 milyon 770 bin ev kadını sadece ev işleri ile uğraşmak zorunda olduğu ve çalışma hayatının dışında kaldığı için artık iş bulabilme ümidini yitirmiş 1 milyon 645 bin kişinin 864 binini kadınlar oluşturdu. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) İş Gücü İstatistiklerinin 4'üncü çeyrek sonuçlarına göre, kadınlar ve gençler, çalışma hayatından uzaklaşmaya devam etti. 2021'in son çeyreğinde işsiz sayısı 78 bin kişi azalarak 3 milyon 780 bin kişi olurken, mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı ise 0,5 puanlık azalış ile yüzde 11,2 oldu. Bu dönemde gerçek işsizlik ise 0,2 puan artarak yüzde 22,5'e çıktı.

Kadın kooperatiflerinden e-ticarete güç birliği

BİRLEŞMİŞ Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) Avrupa Birliği finansmanı ile hayata geçirdiği "Sosyoekonomik Entegrasyonun Desteklenmesi ve Geçim Sağlama İmkânlarının Yaratılması Aracılığıyla Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler ile Ev Sahibi Toplulukların Dayanıklılığının Geliştirilmesi" projesi kapsamında 10 ilde kurulan kooperatiflerin temsilcileri, iş birliği için İzmir'de buluştu. "Güçlü Geçim Dayanıklı Toplum" sloganıyla yürütülen projede 10 şehirdeki 13 kooperatif, FAO uzmanları ve hukuk danışmanları rehberliğiyle hazırlanan "Kooperatifler E-Ticaret İşbirliği Protokolünü" imzaladı. Aralarında Adana, Bursa, İzmir, Hatay, Gaziantep, Kilis, Manisa, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Van illerinin olduğu temsilciler "HepYerinden" markası altında bir araya gelerek, üretim aşamalarından, markalaşma, pazarlama ve satış aşamalarına kadar tüm alanlarda ortak stratejiler geliştirerek dijital dünyada kalıcı bir pazar kurmayı hedefliyor.

Nafaka hakkına dokunmayın!

Uzun süredir kadınların kazanımlarını tırpanlama çabasında olan, geçen yıl İstanbul Sözleşmesi'ni hukuksuzca fesheden iktidar şimdi de gözünü nafaka hakkına dikti. Meclis gündemine getirilmesi beklenen 6. yargı paketinde nafaka hakkıyla ilgili düzenlemeler yer alıyor. Boşanma ile yoksulluğa düşecek tarafa (ki neredeyse her durumda bu kişi kadındır) süresiz olarak ödenen yoksulluk nafakasının süreye bağlanması ve aile hukukunda arabuluculuk sisteminin getirilmesi planlanıyor. Erkeklerin mağdur olduğu iddiası üzerinden yürütülen bu sü-

reçte asıl mağdurun kadınlar olduğu gizleniyor. Eldeki veriler nafakaların aylık ortalamasının 300 TL'nin altında olduğunu ve çoğu zaman bu miktarın bile ödenmediğini ortaya koyuyor.

Bu düzenlemenin kadını şiddet ve yoksulluk sarmalındaki evliliklere mahkûm etmek ve boşanmalarını engellemek amacıyla yapıldığı ortadadır. Kadınların ya zarar gördüğü bir evliliği sürdürme ya da boşanma sonrası derinleşecek artacak bir yoksulluğa razı olma arasında seçim yapmak zorunda bırakılacağı bu düzenlemeye karşı alanlarda ve sosyal medyada eylemler düzenleniyor.

Nafakanın lütuf değil hak olduğunu vurgulayan kadınlar, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlanana, kadınların yoksulluk nafakasına ihtiyaç duymadığı, ev içindeki cinsiyetçi iş bölümünü dönüştüren ve kadın yoksulluğunu önleyen politikalar üretilene kadar mücadeleden vazgeçmeyeceklerini haykırıyor!

AHHH!!

*biz bekliyoruz.
ki çıkacak diye..
abeste abeste
abımız..
siz pürtelaş...
korkak...
abımız ateş olmuş
ellerinizde..
yanar da yanar.
abımız rehindir
kanlı ellerinizde..
etimiz benüz sıcak.
abımız
abbbb.
abımız
geliyor
geliyor.
dağlardan...
ovalardan,
çelik ve azgın
saldırgan...
alçak paletlerinizin altından..
fabrikalardan.
kondugecelerinden..
cırılçırılak..
mahzun .
acılı..
bazen abeste,
bazen fırlayarak..*

Füsun Oğuz

MOR İSYAN

HASTA TUTSAKLARIN HAK İHLALLERİ DEVAM EDİYOR

Aysel Tuğluk ve hasta tutsaklar hala özgür değil!

Yaşamını kadın hareketine, demokratikleşme ve özgürlük mücadelesine adanmış Kürt kadın siyasetçi, hukukçu ve insan hakları savunucusu Aysel Tuğluk, Aralık 2016'dan beri cezaevinde.

"Aysel Tuğluk'tan Sorumluyuz" demiştik. "Aysel Tuğluk'a Özgürlük için 1000 Kadın" kampanyasında toplanan 6 bini aşkın imza ve "Aysel Tuğluk'a Özgürlük" çağrı metni 5 Şubat Cumartesi günü Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumu ve TBMM Başkanlığı'na gönderildi. Tuğluk için basın açıklamaları ve sosyal medya paylaşımları yapılmaya, dayanışma kartları yollanmaya devam edildi. Bu arada 31 Ocak Cumartesi günü Aysel Tuğluk'un Adli Tıp Kurumu'na sevk edilerek gözlem altında tutulması ve kesin teşhis için rapor verilmesi kararı alınmıştı. Tuğluk'un tetkikleri 5 Şubat'ta tamamlanarak Kandıra Cezaevi'ne geri gönderildi. Ve...

- Annesinin "iki cenazesine de" katılmadı!
- Irkçı bir grubun saldırısıyla karşılaştı!
- Annesinin cenazesine parçalanacağı tehditlerine maruz kaldı!

- Böylece ağır travma sonucu hafıza kaybı süreci başladı.
- Demans hastası olduğu, cezaevi koşullarında yaşamını tek başına sürdüremeyeceği ifade edildiği HALDE İNFAZI ERTELENMEDİ!

"...Ancak tüm çabalarımıza rağmen, Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümünü gerçekleştiremedik, acıları sonlandıramadık. Bir kadın olarak en büyük özgeleştirimdir. Barış için öncü bir rol oynayabilirdik.

Tutuklanmadan önce HDP'de hukuk ve insan haklarından sorumlu Eşbaşkan Yardımcısı olarak görev yapıyordum. 26 Aralık 2016'da Ankara'da gözaltına alınarak Diyarbakır'a götürüldüm. Benim gözaltına alınmam HDP'ye yönelik 4 Kasım'da yapılan operasyonun devamıydı. Bir gün Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltında tutulduktan sonra çıkarıldığım mahkeme tarafından tutuklanarak Kocaeli 1 Nolu F Tipi Cezaevi'ne getirildim. İki ay boyunca tek başıma bir hücrede tecritte kaldım. Daha sonra HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ'la aynı hücrede kalmaya başladık. Birkaç ay sonra DBP Eş Genel Başkanı Sebahat Tuncel de bize katıldı. Üçümüzü aynı hücrede kalıyoruz..."

Aysel Tuğluk

ÇOKLU KRİZ SARMALINDA KADINLAR

Yeşil Sol Kadın Meclisi'nin kongre çalışmaları için hazırlanan yol haritasında değinildiği üzere, ekolojik ve ekonomik kriz ile bunların üzerine gelişen siyasi ve toplumsal krizleri ifade eden "çoklu kriz ortamında", koronavirus pozitif sağlık çalışanı bir kadın toplu taşıma aracı ile işine gitmek zorunda bırakılırken bir başka kadın sokaklarda "artık yiyecek" dilenmeye itiliyor. Her gün sayısız kadın pandemi, yoksulluk, ekolojik yıkım veya erkek şiddeti sonucu yaşamdan koparılırken Türk-İslam sentezi dışında kalan muhalif kadınlar devlet zorbalığı ile hapsedilmeye atılıyor. Ancak zor ve zorbalıklar, sözde "marjinal" kadınlarla sınırlı değil. İstanbul Sözleşmesi'nden nafaka hakkına kadar kadınların kazanılmış tüm haklarına yönelik saldırganlık tırmandırılıyor; pozitif ayrımcılık üzerine şekillenen eşitlik ilkesi toptan tartışmaya açılmaya çalışıyor.

Türkiye'de kadın temsiliyeti yüzde 17,1

Yaşam ile ölüm arasındaki doğal ilişkiyi büyük bir kırılmaya uğratan çoklu kriz, dünya çapında bütün kadınları farklı derecelerde de olsa eşitsiz ve olumsuz bir şekilde etkiliyor; toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da derinleştiriyor. Kadınların karar mekanizmalarından uzak oluşları krizlere karşı onarıcı önlemler konusunda göz ardı edilmelerini "kolaylaştırıyor". Dünya genelinde ulusal parlamentolarda kadın temsiliyeti yüzde 25'te, Türkiye'de de 17,1'de kalıyor. Dünyada kadın belediye başkanı oranı yüzde 20,9, Türkiye'de ise yüzde 2,66'da kalıyor. Başta iklim değişikliği gibi gezegenin geleceğini tehdit eden ve korona virüsünün yayılmasına da zemin hazırlayan "ekolojik kriz", 2008 bunalımının etkileri sürerken pandemi ile yeniden kesifleşen "ekonomik kriz", çare üretmediği için çözüm taleplerini baskılamayı, küresel ve bölgesel gerilimleri, ırkçı-milliyetçi-cinsiyetçi saldırganlığı tırmandıran, hatta kimi yerlerde savaş boyutuna vardırarak "siyasi kriz" ise her yerde ve yaşamın her alanında tarifsiz yıkımlara yol açıyor.

Her kriz kendine özgü bir tahribat yaratıyor. Ancak bunun da ötesinde bir kriz diğerini boyutlandırıyor ve krizler birbirlerine yaptıkları geri besleme ile daha da büyüyor. Çoklu krizin bileşik etkisi facianın boyutunu geometrik olarak katlıyor. Çoklu krizin bileşik etkisinin yarattığı facia pandemi ile de sınırlı kalmayacak, gelecek nesillerin hayatına ağır bir gölge düşürecektir.

Çoklu kriz ortamında:

- Kadınlara yönelik şiddet artıyor,
- Kadınlar daha çok ölüyor, hastalanıyor,
- Kadınlar daha çok aç kalıyor, yoksullaşıyor, işsiz kalıyor ya da çalışma hayatına hiç katılamıyor,
- Kadınların kamusal alandaki varoluşları, toplumdaki statüleri geriliyor,
- Kadınların ev içi iş ve ücretsiz emek yükü artıyor,
- Kız çocuklarının eğitime erişim olanakları geriliyor, "evlilik" adı altına istismara maruz kalma riski artıyor.

Fatura kırılğan kesime ödetiliyor!

Çoklu krizin bileşik ve uzun bir döneme yayılacağı öngörü-

lebilen etkileri kadınlar arasında çaresizliğe yol açtığı gibi bu ortamdan çıkış arayışlarını tetikliyor. Dünya genelinde ve Türkiye'de iktidarlar toplumların geneli için çare üretmedikçe inanılırlıklarını ve meşruiyetlerini yitirmeye başlıyor. İktidarlar kendi krizlerini aşabilmek için toplumun en yoksul ve krizler karşısında kırılğan kesimlerine fatura kesmeye yöneliyor; bunu gerçekleştirebilmek için de ötekileştirme, baskılama politikalarını şahlandırıyor. Bu kadar krizin, ölümün ve yıkımın ortasında kadınlara ve haklarına yönelik saldırgan politikalar, kadınlar ve iktidarlar arasında bir mesafe açıyor ya da var olanı derinleştiriyor.

4A (4Adalet) "Ekmek", "Su", "Söz" ve "Kimlik"

Çoklu krizi ve değişim taleplerinin nasıl ve ne yöne doğru geleceğinin belirsiz olduğu ortamda "4 Adalet" ekseninde çözüm talepleri ve mücadeleleri önem kazanıyor. Çoklu krizin ivmелendirdiği meşruiyet krizi, daha önce birbirlerinden kopuk bir var oluş sürdüren farklı kesimden-kimliklerden kadınları ortak hedefler etrafında güç birliğine doğru itiyor. Kürt kadın örgütleri ile Batılı hareket arasında kimi ortak platformlara evrilen yakınlaşma gibi değerli bir gelişmeyle birlikte HDP Kadın Meclisi de ortak bir mücadele zemini oluşturuyor. Türkiye'de iktidara yakın kadın yapılarının İstanbul Sözleşmesi tartışmaları konusunda ortaya koydukları tepki, iktidar blokunun içinde bulunduğu krizin göstergesi olduğu gibi verili çatlakları daha da derinleştiriyor ve önümüzdeki dönem için de önemli ipuçları sunuyor.

Toplumun genelinde ve kadınlar arasında var olan ve yıllardır tepeden derinleştirilen gerilimin aşılmasına yönelik bir ivme belirtileri görülse de bunun işlenmesi ve örgütlenmesi gelecek dönemin siyasi görevini oluşturacaktır. Yeşil Sol Kadınlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin tüm görüngülerine ve iktidar blokunun tüm saldırılarına, var olan ve içinde bulunduğu platform ve meclislerle birlikte karşı dururken, kadınlar arasında mücadele birliğini ve diyalogu özendiren bir çaba içerisinde olmayı destekliyor.

Tarihte ivmeler belirli ve belki de belirlemediğimiz süreçlerin sonucunda oluşabilir. Bunları somut sonuçlara dönüştürmek ise ancak siyasi bir çalışma ile mümkün olabilir.

SÖYLEŞİ

GÖZYAŞININ RENGİ YOKTUR

Söyleşi: Meltem Işık

1999 yılında başlattıkları mücadeleye “biz sözün gücüne inanıyoruz ille de barış” diyerek yola çıkan Barış Anneleri, 23 yıldır bu coğrafyada barış isteyen, barışın öncülüğünü yapan Beyaz Tülbentli Barış Anneleri Meclisinden Behiye Yalçınla bir aradayız. Barış isterken dövülen, gazlara maruz kalan anneler. Her şeye rağmen barış demekten, barış istemekten asla vazgeçmediler. Onlar ölümleri durdurmaya, anaların gözyaşlarını dindirmeye kararlılar. 8 Mart Kadınlar Günü öncesinde sözü beyaz tülbentleriyle sembol olan Barış Annelerinden Behiye Yalçın’a sözü bırakıyoruz.

Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Amedliyim. Yirmi üç yıldır Barış Annelerinin içindeyim. Barış Anneleri adında meclisimiz var. Başta Amed olmak üzere her yerde Barış Anneleri var.

Sizlere neden Barış Annesi denildi?

Akan kanın durması için. Hiçbir annenin gözyaşı dökmemesi için. Tüm annelerinin gözyaşları aynı. Gözyaşlarının rengi yok. Acıları da aynı. Bu göz yaşları akmasın, acılar dinsin diye “Barış Anneleri” adını seçtik.

Türkiye de kadın olmak zor. Kürt kadını olmanın, Barış Annesi olmanın zorlukları nelerdir? Nelerle karşılaştınız?

Bir Kürt annesi, kadını olmak bu ülkede çok zor. Bu coğrafyada kadına şiddet çok. Kadınlar ölüp gidiyor, ne kadar acı varsa kadına bu ülkede. Kadınlar sokaklarda öldürülüyor cezalandırılan yok!

Barış Anneleri olarak sizi bir araya getiren, birleştiren nedir?

Bizi bir araya getiren acılarımızdır. Çektiğimiz acılardır. O yüzden Barış Anneleri olarak bir aradayız.

Toplumun size bakışını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Toplumun, toplumsal muhalefetin, demokratların, kadınların, anaların çoğunlukla bakışı olumlu. Fakat bu toplumda bizi düşman gibi görenlerde var. Biz savaş istemiyoruz. Barış istiyoruz. Çocuklar ölmesin, annelerin gözyaşları dursun diyoruz.

Barış Anneleri olarak ülkenin kadınlara, kadın hareketlerine ne söylemek istersiniz?

Bu coğrafyada öldürülen kadınlar için el ele versinler; birbirlerine sahip çıksınlar. Herkes kendini mücadelenin içine versin, kendi ayakları üzerinde dursun, kendine sahip çıksın, kendi için mücadele versin. Bütün anneler, bütün kadınlar, Türk, Kürt, Süryani, Laz, Çerkez, Ermeni olsun, bizim için kimlik fark etmiyor yeterki insan olsun. Yeterki tüm kadınlar tüm anneler acılarına, kendi kadınlığına sahip çıksın.

Aysel Tuğluk ve hasta tutsaklarla ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Tüm hasta tutsakların tecridi kaldırılmalı. Bütün hasta tutsak-

lara af mı getiriliyor tahliye mi ediliyor, bir an önce yapılsın. Adalet herkes için adalettir. Bu ülkede adalet özellikle Kürtler için kalmamıştır.

Şenyaşar ailesi adına kadın bir yıldır oturuyor. O bir anne, o bir kadın; kaybettiği eşinin, çocuklarının katillerini arıyor. Adalet arıyor. Bir oğul da hücrede. Duyan var mı?

Dünya Kadınlar Günü geliyor. Bu anneye de sahip çıkalım. Bu anneye sahip çıkmadığımız gibi çektiği acılara rağmen bir de her gün ifadeye çağırıyorlar; para cezası veriyorlar.

Hepimiz birlikte cezaevlerindeki hasta tutsaklara sahip çıkalım. Bu sadece Kürt annelerin, Kürtlerin görevi değildir! Sadece Kürtlerin omzuna bu mücadele bırakılmamalı. Adalet herkes içindir. Aysel Tuğluk'ta bunun içinde.

Ben insanım diyen herkesin görevi adalet istemek.

Barış Annelerinin demokrasi güçlerinden beklentileri, talepleri nelerdir?

Bizi duysunlar, sesimize kulak versinler. Adalet istiyoruz. Herkes için adalet, eşitlik istiyoruz. Birlikte bu coğrafyayı yönetelim. Hepimiz insanız, hepimiz bu coğrafyanın içindeyiz; hepimiz insanca yaşamak bu yüzden de adalet istiyoruz. Bu zulüm bitsin artık, herkes insanca yaşamayı hak ediyor!

Muhalefeti nasıl buluyorsunuz, size destek oluyorlar mı?

Behiye Yalçın: Bize sahip çıksınlar. Bize sadece HDP sahip çıkıyor. Ne bir şey söylüyorlar, nede bize yardımcı oluyorlar. Kapılarını bile açmıyorlar.

Muhalefet, HDP'ye yer vermiyor. Bizi istemeyeni biz de istemeyiz. Bu ülkeyi şimdiye kadar yönetemediler. Bu ülkeyi birlikte yönetmek istiyorsalar HDP'den ayrı olmaz. HDP ile birlik olmaları gerekiyor.

Teşekkür ederiz Behiye Anneye, Behiye Anne nezdinde tüm Barış Annelerine. Bizimle düşüncelerini kendi, doğallığında paylaştığı için.

ARAŞTIRMA

TOPLUMSAL KRİZ: KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Kadınlar açısından bütün krizlerin çarpanı, toplumsal krizin ve cinsiyet eşitsizliğinin can alıcı sonucunu kadına yönelik şiddet oluşturuyor. Ekonomik ve ekolojik kriz yanında siyasi krizin de etkisiyle kadınlara yönelik politik saldırganlık, şiddetin derin bir toplumsal kriz olarak yaşanmasına neden oluyor.

Kadının toplumdaki statüsü ile doğrudan bağlı olan şiddet, kadın yaşamı üzerinde tümüyle yıkıcı bir etki gösteriyor. Şiddetin yaygınlığı konusunda Türkiye yaşanan hızlı kentleşme ile kadın ve erkeklerin beklentilerinde meydana gelen farklılaşma, erkeklerin yeni duruma adapte olamamaları gibi etmenler sıralanıyor.

Kadının eşit olamayacağına, erkeğe biat etmesi gerektiğine, kaç çocuk doğurması icap ettiğine yönelik doğrudan iktidar

Bu yıl intihar süsü verilmiş cinayetlerde ve şüpheli bir şekilde ölen kadınların sayısında gözle görülür bir artış yaşadı.

BM raporlarına göre dünya genelinde her üç kadından biri eşi veya eski eşi tarafından şiddete maruz kalıyor. Geçen bir yıl içinde 243 milyon kadın eşi/partneri tarafından şiddet gördü. Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü'ne göre Türkiye'de kadınların yüzde 36'sı mağdur. Bölgelere göre dağılımda en düşük oran yüzde 27 ile Doğu Karadeniz'de iken en yüksek oran yüzde 43 ile İç Anadolu'da. Türkiye'de kadınların yüzde 12'si cinsel şiddete maruz kalıyor. Şikâyet oranının az olduğu varsayılırsa gerçek rakamların çok üstünde olduğunu da varsaymak gerekiyor.

eliyle pompalanan politikalar ile şiddete karşı İstanbul Sözleşmesi gibi var olan düzenlemelere saldırılar, erkekleri yeni duruma adapte olmak yerine kadınları köle gibi görmeye teşvik ediyor.

Şiddete maruz kalan kadınların:

- Öz güveni ve öz saygısı zedeleniyor; ruhsal bozukluklar ve bedensel hastalıkların ortaya çıkma riski de artıyor.
- Şiddete maruz kalan kadınlarda depresyon 4-5 katına çıkıyor.
- Travması sonrası stres bozukluğu yüzde 84'lere varıyor.
- İntihar girişimlerinin yüzde 50'sinde şiddet birincil etken oluyor.

ARAŞTIRMA

EKOLOJİK KRİZ VE KADIN

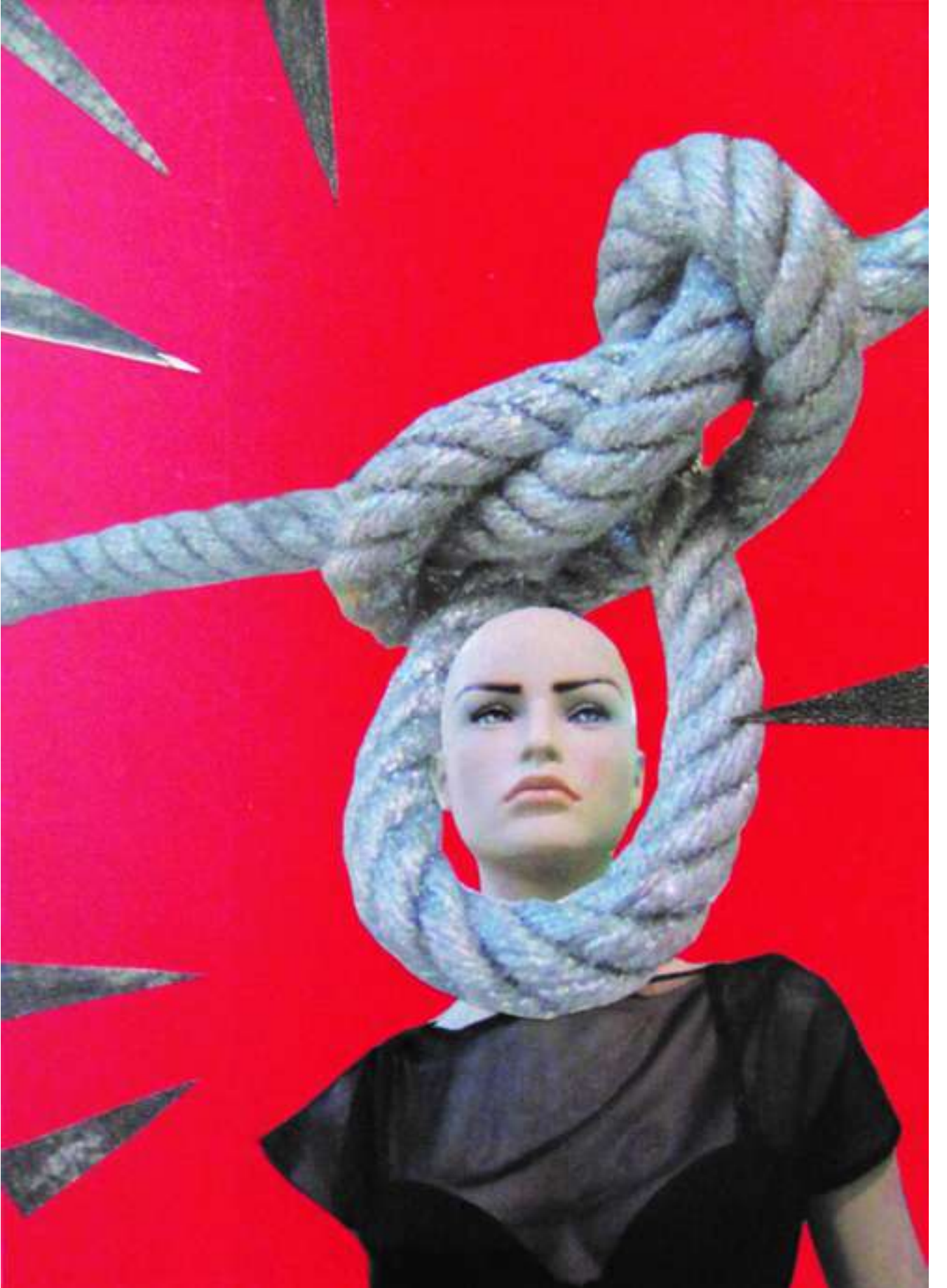
Kadınlar ekolojik krizin mağdurları olduğu gibi krize karşı mücadele özneleri olarak öne çıkıyorlar. Yıkım ve talana karşı doğal varlıklara sahip çıkma mücadeleleri genel olarak kadınların özgürleşme-politikleşme süreçlerine de olumlu katkı sunuyor. Son yıllarda Bergama'dan, Kırazlı'dan Yenişehir'den Loç ve Munzur Vadisi'ne, Kazdağları'ndan, Yırca'dan Dicle havzasına kadar ekolojik yıkıma karşı mücadelelerde kadınların rolü toplumsal cinsiyet eşitliği süreçlerini de güçlendirecektir.

Ekolojik kriz kadınların iş yükünü artırıyor. Örneğin dünyanın geri kalanından bir buçuk kat daha fazla ısınacağı öngörülen Afrika'da kadınlar eve su taşımak için günde üç saat yerine altı saat yol yürümek zorunda kalıyor; gün içinde besinlerden alabildikleri enerjinin yüzde 80'ini su taşımak için harcıyor.

Kız çocukları tehlikede!

Ekolojik kriz kız çocuklarının geleceğini tehdit ediyor. Geçim kaynakları zayıflayan aileler kız çocukları okuldan alıyor. Ekolojik kriz kadınların ayrıca:

- Sağlığını tehdit ediyor,
- Güvenli gıdaya erişimini kısıtlıyor, (kadınlar için gıda güvencesizliği erkeklerden yüzde 40 daha yüksek)
- Can güvenliğini tehdit ediyor,
- Kaçırılma ve satılma riskini artırıyor, (afetlerde kadın ve kız çocuklarının kaçırılma olayları yüzde 30 artıyor)
- Kadına yönelik şiddet tırmanıyor,
- Göçü tetikliyor,
- Kaynaklara erişim eşitsizliği ve göçün bileşkesi olarak savaş ve iç-savaş olasılığı tırmanıyor.

Kolaj: Vedra Yeşim Bayanoğlu / Ab Marilyn

ARAŞTIRMA

EKONOMİK KRİZ VE KADIN

Kadınların ekonomideki dalgalanmalardan erkeklere göre daha fazla etkilendikleri bilimsel araştırmalarla tespit edilmiş bir gerçek. Ekonomik krizler kadınlar ve kız çocuklarının yaşamında bir deprem etkisi yaratarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğini olduğundan da derinleştiriyor. Kapitalizmin krizlerinde ilk işten çıkartılanlar kadınlar, okuldan alınan kız öğrenciler oluyor. Kadınlar güvenceli işlerden enformel, güvencesiz işlere itiliyor, tümüyle işsiz bırakılıyor. Yeterli ve uygun besin değerinde gıdaya erişim erkeklere göre daha kısıtlı kalıyor. Krizlerle iç içe geçen ırkçılık-milliyetçilik “öteki” kadınların her olumsuzluğu bir kat daha yoğun yaşamalarına yol açıyor.

Sosyal hizmet kesintileri kadınların yaşlı, hasta ve çocuk bakım yükünü artırıyor; sadece maddi değil zaman açısından da fakirleştiriyor.

Fuhuşa zorlama ve şiddet

Kriz dönemlerinde okuldan alınan kız öğrencilerin çocuk yaşta evlendirilmeleri ya da fuhuş çetelerine satılmaları kritik bir sorun olarak yaşıyor. Kadınlar seks işçiliğine sürükleniyor. Yine kriz dönemlerinde kadına yönelik şiddet tırmanış eğilimine geçiyor. Erkekler işsizlik, hane gelirinin düşmesi, fiyatların artmasının acısını kadın ve çocukların bedenlerinden çıkartmaya daha fazla yöneliyor.

Çalışma yaşamında kadın

Kadınlar açısından işgücüne katılım ekonomik bağımsızlaşma ile yoksulluğu aşmanın da ötesinde kamusal alanda bir varoluş kurma, sosyalleşme, politikleşme ve özgürleşme süreçleri açısından önemli bir yer tutuyor. Ne var ki son yıllarda kadının işgücüne katılımında dünya genelinde bir gerileme gözlemleniyor.

Küresel düzeyde çalışabilir yaştaki kadınların işgücüne katılımı yüzde 46,98, Türkiye’de ise pandemi öncesinde yüzde 35 civarındaydı. Türkiye’de kriz ile birlikte ev ve bakım

işleri de kadınların işgücüne katılımını olumsuz yönde etkiliyor.

DİSK’in yayınladığı rapora göre işgücüne dâhil olmayan 20 milyon 691 bin kadının 11 milyon 741 bini bu nedenle çalışma hayatının dışında kalıyor. Kadınların istihdam rakamlarında ise genel bir artış gözlemleniyor. İstihdam edilen kadınların oranı 2007’de yüzde 46,91 iken 2019’da yüzde 53,2’ye yükseliyor. Bu artışın bir kısmını, kadınların işgücüne katılımında yaşanan gerilemenin, istihdam edilenlerin oranını “sadece rakamsal olarak artırmasına” bağlamak gerekiyor. Türkiye’de işgücüne katılan her 10 kadından yalnızca 3’ü (yüzde 29,4) istihdam ediliyor.

İhracata dayalı yeni sektörde kadın istihdamı artıyor

“Neo-liberal özelleştirme” ve “IMF-Dünya Bankası tarafından dayatılan yapısal dönüşüm modeli”, daha düzenlenmiş geleneksel sektörlerde ve kamu hizmetlerinde yıkıma neden olurken, geliştirdiği ihracata dayalı yeni sektörde kadın istihdamını artırdığı görülüyor.

Genel olarak kadın istihdamının yüzde 59’u hizmet sektöründe, yüzde 16’sı sanayide gerçekleşiyor.

Hizmet sektöründe sağlık, sosyal hizmetler, eğitim, konaklama, gıda işleme ve ev eksenli işler öne çıkıyor.

Gelişmekte olan ülkelerde tarım ve tarıma bağlı sektörlerde bir yoğunlaşma gözlemleniyor. Türkiye’de çalışan kadınların yaklaşık yüzde 42,2’si tarım sektöründe, yüzde 41,1’i hizmet sektöründe, yüzde 16’sı da sanayi sektöründe istihdam ediliyor. Türkiye’de tarım sektöründe “karşılığı ödenmemiş emek” olarak ifade edilen ücretsiz aile çalışanlarının yüzde 78,1’ini kadınlar oluşturuyor.

PANDEMİ VE KADIN

Kadın-erkek ayrımı gözetilen araştırmalara göre pandemide kadınların virüse yakalanma oranı erkeklerden fazla; 40-59 yaş gruplarında yüzde 58'e, 80 yaş üstü için yüzde 68'e çıkıyor. Buna karşın kadınlar arasında hastalık sonucu sağ kalma oranı daha yüksek. Ölümlü vakaların yüzde 60'ı erkekler, yüzde 40'ı kadınlardan. Diğer yandan yoksul kesimlere mensup kimlikler arasında ölüm oranları daha fazla. Örneğin İngiltere'de siyahi bir kadının korona virüsü nedeniyle ölme riski, beyaz bir kadına göre dört kat daha yüksek.

Gölge pandemi: şiddet

- Pandemiye ön cephede mücadele eden sağlık çalışanlarının yüzde 70'ini kadınlar oluşturuyor.
- Karşı karşıya kaldıkları ölümcül risk ve stresin etkilerinin uzun yıllar süreceğini öngörülüyor.
- Ev hijyenini sağlama, çocuk ve yaşlı bakımı yine kadınlara kalıyor.
- Ev eksenli ve kayıt dışı çalışan kadınların yüzde 80'i çalışamaz hale geldi.
- Karantina döneminde işten çıkarma yasağının istisnası sayılan "ahlaksız davranış gerekçesi", kadınların tazminat ve işsizlik ödeneği haklarından mahrum bırakılarak işten çıkartılmalarına sebep oldu.
- Kadınlar ve erkekler arasındaki yoksulluk farkı derinleşti.
- "Gölge pandemi" olarak tanımlanan şiddet, evleri kadınlar için olağanüstü riskli mekânlara dönüştürdü.
- Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu raporuna göre Mart ayında bir önceki yıla kıyasla psikolojik şiddet yüzde 93, fiziksel şiddet yüzde 80, sığınma evi talebi yüzde 78 oranında artış gösterdi.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun açıklamasına göre pandemi tedbirleri ile birlikte önceki aylara göre başvuru hatlarını arayanların sayısı Nisan'da yüzde 55, Mayıs'ta yüzde 78 arttı.
- Sosyo Politik Saha Araştırması Merkezi'nin bin 873 kadının katılımı ile gerçekleştirdiği anket çalışmasının sonuçlarına göre pandemi sürecinde kadına yönelik şiddet

yüzde 27,8 oranında arttı.

- Pandemi kız çocuklarının eğitimini de tehlikeye atıyor. UNESCO'ya göre 11 milyon kız çocuğu temel eğitimden koparılma riski altında. Hâlihazırda 129 milyon kız çocuğu temel eğitimden yoksun durumda.
- Yine kız çocuklarının "evlilik" adı altında istismarı sorunu da pandemi ile boyutlanıyor.
- Save The Children Vakfı'nın Ekim ayında yayınladığı rapora göre her yıl 15 yaşından küçük evlendirilen 12 milyon kız çocuğuna 500 binin eklenmesi, 2025'e kadar da toplam sayının 61 milyona tırmanmasından endişe ediliyor.
- Fransa'da oteller sınırlı kamulaştırma ile kadınlar için sığınma evlerine dönüştürüldü.
- İspanya'da yeni dijital destek hattı açıldı; sığınma evi kapasiteleri artırıldı.
- İtalya'da kadına yönelik şiddetle mücadele için var olan bütçe artırıldı.
- Arjantin'de eczaneler şiddet gören kadınların için başvuru ve dayanışma hizmetlerine sevk noktalarına dönüştürüldü.
- Türkiye'de ise tam tersi, kadınların alabileceği destekler kısıtlandı, sığınma evleri kapılarını kapattı, polis kadınların şiddet şikâyetlerine yanıt vermedi.
- İstanbul Sözleşmesi'nin devamı olan ve koruma önlemlerini içeren 6284 No'lu yasa resmen askıya alındı.
- Erkek şiddetini protesto eden kadınlar bu seferde emniyetten şiddet gördü.
- İktidar infaz yasası ile şiddet faillerini affederek serbest bıraktı.

DENİZ POYRAZ KATLİAMININ TAKİPÇİSİYİZ

17 Haziran 2021’de HDP İzmir il binasında Deniz Poyraz’ın katledilmesi üzerine açılan davanın ilk celsesi 29 Aralık’ta İzmir Adliyesi’nde görülmüştü. Davaya katilin rahat tavırları ve mağdurun ailesine sataşmaları damgasını vurmuştu. İzmir Adliyesi’nde 24 Ocak’ta gerçekleşen ikinci celse öncesi yapılan basın açıklamasında katliamın planlı, sistematik, gözdağı verme ve yıldırma amaçlı olduğu belirtildi. Yeşil Sol Parti adına konuşan eşsözcümüz İbrahim Akın, katliam günü programda bir aksama gerçekleşmeseydi birçok HDP yöneticisi ile birlikte kendisinin de HDP il binasında olacağını ve kendilerinin de katledilmiş olacaklarını aktardı. Dava avukatları, katliamın örgütlü olduğuna dair kanıtların bulunduğunu, olay yeri incelemesinin yetersiz, bazı tanık ifadelerinin de çelişkili olduğunu beyan etti. Katil Onur Gencer’in pişman olmadığını, hatta biraz geç gitse “bol kanlı, bol leşli” bir ortamı yaratma “zevkini” yaşayacağını söylemesi salondakilerin tepkisini çekti.

HAPİSHANELERDE NELER YAŞANIYOR?

Hanife Gümüş/Barış Annesi Mahpus Yakını:

“Oğlum 24 yıldır Bandırma cezaevinde. 2 yıldır yanına gidemiyorum. Pandemi başladığından beri onu görmedim.

On dakika sürüyordu sonra bu süreyi yirmi dakika yaptılar. Tekrardan değiştirip yine on dakika yaptılar. Telefon görüşmeleri de yetersiz, bu telefon görüşmeleriyle yetinemiyoruz. Cezaevi de biz çok uzak. İki yıldır görüşemiyoruz, yanına gidemiyorum.

Açık görüşler başladıktan sonra bu ayın başında yanına gidecektik. Telefon açtı ‘anne biz hastayız gelmeyin’ dedi. Sonrasında ‘telefonla sizi aramak için üç kere dilekçe verdim, zorladım sonrasında telefon açabildim’ dedi. ‘Telefon günün gelene kadar beklememi söylediler’ dedi. Telefon günü de bugündü. ‘Annem pazartesi görüşe gelecek, gelmemesini söyleyeceğim’ demiş. Ne var ne yok biz bilmiyoruz.

Telefon açtık bize iyi ve rahat olduklarını söylediler. Ama iyiler mi değiller mi bilmiyoruz. Ne diyelim ki onlara? On da-

kika bizim için de onlar için de çok az bir süre. Yaşlı ve çok ağır hasta tutsaklar var. Oğlum sadece bir arkadaşlarını hastaneye götürdüklerini söyledi. Hastaneye götürüp getirdikten sonra tek hücreye koymuşlar. Arkadaşımızın başından neler geçtiğini bilmiyoruz dedi. Biz çocuklarımızın cezaevinde hastalanmasını istemiyoruz. Cenazelerinin çıkmasını istemiyoruz.”

#HastaMahpuslaraÖzgürlük

Aysel Tuğluk ve Hasta Mahpuslara Özgürlük Platformu

LGBTİQA+

2021'de LGBTİQA+'ların kazanımları

Avrupa

Türkiye'de Anayasa Mahkemesi, isim değişikliği yapmak isteyen trans bireylere cinsiyet uyum ameliyatı şartı koşulmasının “hak ihlali” olduğuna hükmetti. Anayasa Mahkemesi, Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen bir isim değişikliği davasının “cinsiyet değişikliği ameliyatı olmadığı, kadın ismi alırsa toplumda yanlış algılar oluşabileceği” gerekçesiyle reddedilmesinin, özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğine hükmetti.

İsviçre, Eylül ayında eşcinsellere eşit evlilik haklarını onaylayan son Batı Avrupa ülkelerinden biri oldu. Yapılan referandumda seçmenlerin yaklaşık üçte ikisi eşcinsel evliliğin yasallaşması yönünde oy kullandı. Yasa değişikliği ile eşcinsel çiftler resmi törenlerle evlenebilecek ve diğer evli çiftlerle aynı haklara sahip olacak.

Fransa Haziran ayında eşcinsel ilişkideki kadınlar ile bekar kadınların çocuk sahibi olabildiğini kolaylaştıran bir yasa çıkar-

dı. Prosedür daha önce çocuk sahibi olamayan heteroseksüel çiftler için uygulanıyordu.

Asya

Himalayalar'da küçük bir krallık olan *Butan*, bu yıl eşcinselliği suç olmaktan çıkaran Asya ülkeleri arasına katıldı.

Bangladeş, 2021'de ilk trans belediye başkanını seçti. Nazrul İslam Ritu, geçen kasımda, doğup büyüdüğü Trilochanpur isimli ülkenin batısındaki küçük kasabaya belediye başkanlığına ezici çoğunlukla seçildi.

Nepal, bu yılki nüfus sayımında ilk kez üçüncü bir cinsiyet kategorisi açtı. Katılımcıların cinsiyet hanesinde, kadın ve erkek cinsiyetlerinin yanında “diğerleri” şikkını seçme seçeneği vardı.

Kuzey Amerika

ABD bu yıl, Trump yönetimi tarafından LGBTİ+'ların elinden alınan cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğiyle ilgili haklarının geri verilmesine tanıklık etti. ABD Başkanı Joe Biden, ordudaki trans bireylerin hizmet yasağını kaldırdı; daha önce sağlık sigorta şirketlerinin eşcinselleri ve trans bireyleri reddedebilmesine izin veren bir düzenlemeyi iptal etti.

Kanada, dönüşüm terapisini resmen yasaklayan bir yasa tasarısını kabul etti. Çoğu uzman, dönüşüm terapisinin kişiye zarar verdiğini ve tedavinin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin “tedavi edilebileceği” veya “edilmesi gerektiği” gibi yanlış bir önermeye dayandığını söylüyor. Kanadalı LGBTİ+ aktivistlerine göre bu, tarihi bir adım.

Afrika

Botsvana'nın temyiz mahkemesi, Yüksek Mahkeme'de 2019 yılında alınan ve eşcinsel ilişkiyi suç olmaktan çıkaran kararı Kasım ayında onayladı.

Şubat ayında *Angola*'da yeni bir ceza kanunu yürürlüğe girdi. Kanun, eşcinsel ilişkileri yasaklayan ve ülkenin Portekiz kolonisi olduğu dönemden kalan 133 yıllık bir maddeyi kaldırıyor.

TARİH BOYU FARK YARATAN KADINLAR

LaDonna Tamakawastewin (İyi Toprak Kadını)

O bir Kızılderili Dakota ve Lakota tarihçisi, soybilimci ve su koruyucusu hareketinin ana reisiydi.

Yerli hareketinin öncüsü, Kızılderililerin direniş kampı, Dikilen Kaya hareketinin kurucularındandı...

LaDonna "Cesur Boğa" Allard, halkının topraklarında, Dakota Erişim Boru Hattı'nın inşasına karşı çıkan küresel hareketi ateşleyen bir katalizördü.

Standing Rock Sioux kabilesinin aşiret tarihi koruma görevlisi olarak, Dakota Erişim Boru Hattı'nın inşası için yaklaşan planlar hakkında insanları uyardı. Hayatını suyun korunmasına adadı; öldüğü güne kadar bu kavgayı hiç durdurmadı.

Bu müthiş kadın, LaDonna Allard, yerli Amerikalıların dediği gibi "yolculuğuna şimdi öteki tarafta devam ediyor." Beyin kanserinden Nisan ayında, 64 yaşında ölen "LaDonna Brave Bull Allard"ın son sözlerinden biri şuydu: "biz kendi geleceğimiz üzerinde söz sahibi olmak istiyoruz, aslında özgürlüğe verilen çok büyük bir işaret, çok büyük bir yeşil ışık ve hepimizin buna ihtiyacı var. Hepimizin kendi geleceğimizi kendimizin inşa edebileceği düzene -bütün dünya için geçerli bu- ihtiyacımız var."

Standing Rock, iklim değişikliğinin artmasında fosil yakıt oyunlarına sürekli güvenmenin rolüne ve gezegende suyu korumanın önemine dikkat çeken küresel bir hareketin sembolü haline geldi. Yerli ulusların vatandaşları da dahil olmak üzere dünyanın her yerinden insanlar, bu misyonu desteklemek için Kuzey Dakota'daki Cannonball'daki kamplara akın etti.

Allard, Birleşmiş Milletler Yerli Sorunları Daimi Forumu'nda konuşmacıydı.

"Bu hareket sadece bir boru hattından ibaret değil. Beyaz adamın mahkemelerinde yeni bir rota ya da daha iyi bir süreç için savaşıyoruz" demişti Allard. "Bu toprakların Yerli halkları olarak haklarımız için savaşıyoruz; Kurtuluşumuz ve Toprak Ana Unci Maka'nın kurtuluşu için savaşıyoruz. Vücudundan

tüm petrol ve gaz borularının çıkarılmasını istiyoruz. Şifa istiyoruz. Temiz su istiyoruz. Kendi geleceğimizi belirlemek istiyoruz!"

Firavunluk Yapan Devrimci Tek Kadın: Akhenaton

Akhenaton, kendisi için kendi belirlediği isimdir. Krallığının beşinci senesinden itibaren, Atenciliği resmi din ilan etmesinden sonra ölene dek bu ismi kullandı. Anlamı "Aten'in hizmetkârı".

Akhenaton ya da IV. Amenhotep olarak da bilinir. Mısır yeni dönem 18. hanedanının bir firavunudur. Kraliçe Tiye ve III. Amenhotep'in genç olan çocuğudur. Büyük kardeşi Thutmosis babasından önce ölünce tahta önce ortak oldu, sonra da MÖ 1353-1336 ya da MÖ 1352-1334 yılları arasında 17 yıl firavunluk yaptı.

Türkiye'nin İlk Kadın Milletvekili: Satı Çırpan

"...Titreyin, çağdaş Tiranlar! Mezarımın derinliklerinden duyulacak sesim. Cesaretim, sizin daha barbar davranmanıza neden oluyor..."

Erken Feminist Olympe De Gouges

Jironden feminist, politik eylemci, Fransız oyun yazarı Olympe de Gouges, Devrim Mahkemesi'nde bunları söyledikten bir ay sonra, 3 Kasım 1793'te giyotinle idam edildi... Çünkü kadındı ve politikayla ilgileniyordu! Kolonilerindeki kölelerin durumunun iyileştirilmesini savundu; erken bir feminist olarak Fransız kadınlarına, erkeklerle aynı hakların verilmesini talep etti; İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi'ne karşı 1791'de Kadın ve Kadın Yurttaş Hakları Bildirisi'ni yayımladı. Gouges, tiranlar derken Jakobenleri kastediyordu! 1789 Fransız Devrimi'nin öncü gücü Jakobenler iktidara geldikten hemen sonra monarşi yanlılarını sindirmek için yirmi bini aşkın insanın başını omuzlarından ayırmıştı. Tarihe "terör hükümdarlığı" olarak geçen bu dönemde, devrimle tiranlığın yer değiştirdiğini söylemekten sakınmayan Gouges de ne yazık ki idamlardan payını aldı...

Kamusal alanda pantolon giydiği için tutuklanan feminist işçi lideri: Luisa Capetillo

İlk Kadın Doktor: Agnodice

Kadınken "erkek" kadın doktoru oldu!

Antik Yunan'da kadınların tıp okuması yasaktı. MÖ 300 doğumlu Agnodice saçını kesip erkek kılığında İskenderiye tıp okuluna girdi.

Tıp eğitimini tamamladıktan sonra Atina sokaklarında gezerken doğum sancısı çeken bir kadının çığlıklarını duydu. Ancak sancıdan kıvranan kadın Agnodice'yi erkek sandığı için kendisine dokunmasını istemedi.

Agnodice kimse görmeden kıyafetlerini kaldırarak kadın olduğunu kanıtladı ve doğumu yaptırdı.

Bu olay kadınlar arasında yayıldı ve hasta olan tüm kadınlar Agnodice'ye gitmeye başladı.

Bunu kıskanan erkek doktorlar erkek sandıkları Agnodice'yi kadın hastaları baştan çıkarmakla suçladı.

Bu suçlamayla mahkemeye çıkarılan Agnodice ölüm cezasına çarptırıldı.

Bunun üzerine hayatını kurtarabilmek için erkek değil kadın olduğunu söyledi. Bu defa da kadın olarak tıp okuduğu ve doktorluk yaptığı için ölüm cezasına çarptırıldı.

Başta ölüm cezasını veren yargıçların eşleri olmak üzere tüm kadınlar ayaklandı.

Bazıları Agnodice'nin öldürülmesi halinde onunla birlikte ölüme gideceklerini söyledi. Eşlerinin ve diğer kadınların basıklarına dayanamayan yargıçlar Agnodice'nin cezasını kaldırdı ve bundan sonra sadece kadınlara bakmak şartıyla kadınların da doktorluk yapmasına izin verildi.

Böylelikle Agnodice ilk kadın doktor ve jinekolog olarak tarihe adını yazdırdı!

Bu Kadınlar Ne Yapıyor?

Bu görünüşte zümre ve sözde "statü sahibi" kadınlar sizce Londra sokaklarında ne yapıyor? Defileye mi çıktılar ya da meşhur bir operaya mı izlemeye gidiyorlar? Belki de kraliyet ailesine 5 çayına uğrayacaklar!

İşin aslı 1908 yılı 21 Haziran'ında 200 bin kadın, temel özgürlük alanlarından biri olan "seçme ve seçilme haklarını" elde etmek için Londra sokaklarında yürüyordu...

ÇATI

Kapılar ve çatılar insanın en dokunaklı yerlerini örter. Çıplaklıklarını, bağırtılarını, utançlarını ya da bazen neşelerini. Neşe de acı da saklanmalı bazen. İnsan, ağlama ve gülme yerleri yaratmış kendine. Sığırmış oracıklara... Acısını sığıştırmış o çatıların altına, kuşlar dahi işitmesin istemiş. Yine de duvarlar gümbürdemiş, pencereler şangırdamış hatta kapılar kilidini terk etmiş... O acı o çatının altında kalıvermiş.

Adına ev dediğimiz sığışma yerlerinden oluşur insan. O yerlerde durulur, bolca susulur ve ev sakinleri göz göze gelmeye itinayla dikkat eder. Çünkü bakışmak acının yutulmasına dair bütün sözleşmeleri fesh eden bir eylemdir. Sıkılan yumrukları, tutulan nefesleri boşa çıkarır bakışmak. Çatılar örter umutların üzerini ve mışıl da mışıl sonsuz bir uykunun beşiğinde sallar. Beşiğin başında büyüüp dillenmesini bekleriz

umudun.

Bir fısıltıdan çıkarmış kötülük. İnanır mısınız? Sobadan tüten duman gibi sarar sonra tüm haneyi. Herkes nasibini alır tabi bu kötülükten. Kötülük, kötüyü doğurur ve zehirler tüm haneyi. İnanır mısınız? Fakat kimileri yalnızca umuduyla gelecek onurlu bir yaşama inanır. O günün gelmesini kırıncı bir neşeyle bekler. Umuttan söz etmek her zaman mümkündür kimileri için. Bir de o susmalar olmasa bir nebze daha kolay katlanılır belki.

Bu çatıların altında neşe dahi gizli saklı yaşanır. Göz göze gelmemek yemine dönüşmüştür. Gülme, ağlama veya öfke durumlarında... Göz göze gelmek yasaklıdır ve sessizce verilmiş tüm yeminleri bozacak tehlikededir. Neşesi de tatsız tuzsuzdur bu evlerin. Pek de alışıldık bir şey değildir doğrusu. O yüzden geçirtilen bir öğün gibi yaşanır. Ayak üstü, alelacele...

Gökyüzünün altı dururken çatılar kurduk, yetmezmiş gibi umutlu ne varsa kapılar ardında saklı tuttuk. İnsan sığışacak bir yerler arar tabi. Ama bu yerlerde güzellikleri ve umudu paylaşmalı.

Onca zaman nereye akıp gider sorduk. Sesimize can olamayan çatılar kime ait sorduk. Belleği kim görmezden gelir sorduk. Susmak, temenniye öldürür. Tüm naifliğimizle haykırılım bize ölümü yakıştıranlara. Köşeye atılmış hayatlarımızı aydınlığa çıkarmak şart! Kader methiyeleri düzenlere nanik yapalım. Güvenle sığışacağımız çatılar inşa edene dek...

Pınar Eren

DOĞUM GÜNÜME DAİR

Hiç anlamı kalmamış gibi geliyor yaş geçtikçe. Yaşlanmaya başlayınca doğum günleri acı verir sanılıyor. Çocuk kalbimin hiç yaşlanmadığını, hala kelekler uçuştüğünü, pırpır eden kalbimden anlıyorum.

Bugün doğum günüm. 61 yıl önce bugün doğmuşum. Ne iyi yapmışım doğmakla. Zor ve güzel anılar biriktirdim. Aşklar, buluşmalar, sevimler, sohbetler, alanlar, çılgın direnmeler, yollara dağlara yürümeler...

Doğada ot oldum, günebakan oldum, toprak oldum, kuş oldum, kaplumbağa ile bakıştım, kedilerimle aile oldum, köpeğimle dans ettim. Ay ışığında çimlere uzanıp gökyüzüne uçtum, bir gün duvarları geçip mesafeleri aşıp Meram bağlarında sabahladım.

Ağladım her şeye. Yağmura, suya, güneşe, bebeklere, kadınlara, zalimliklere, terk edilmelere, vedalara hep ağladım.

Bugün benim doğum günüm. Bir dolu dost arasında yalnızım bugün.

Kapımın önüne bırakılan bir kutu, bir gül, bir kuru dal. Umutla bekledim.

Sevdiğim kuşlardan, rüzgardan ama gelmedi..

Geç zamanların gecikmiş anlarında büyük mutluluk olurdu gelseydi.

Emine İğcioğlu

ÖYKÜ

SARI YAZMA İSYANDA

Yaşadığım yerde oyuncu, sporcu, sunucu, şarkıcı, işçi, falcı, yazar, ressam birçok kadın var. Kimisi çok güzel, kimisi çok başarılı, kimisi çok ünlü... İçlerinde biri var ki ona duyduğum hayranlık giderek artıyor. Hani “İdolüm” derler ya, işte öyle... Bu kadın, babaannem. Adı, Gülistan, ama köyde ona “Koca Kiraz” diyorlar. Üç çocuğu yaşayabilmiş, iki halamla babam. Yetmiş yaşında ama dedeme, inegine, bahçesine ve evine bakacak kadar genç, dinç. İnce uzun, iri yeşil gözlü, hala güzel bir kadın.

Babaannem, “saklı cennet” anlamına gelen Loç vadisinin en ucundaki köyümüzde yaşıyor. Görülmemiş hayvan ve bitki zenginliğinin yaşadığı sık ormanlarla kaplı bu eşsiz vadiye can katan Devrekani çayı, evinin yanından geçiyor. Yöreyi cennete çeviren bu ırmağı öyle sever ki babaannem, bu sebepten benim adımla “Irmak” koymuş. İki katlı, ahşap evinin hem sultanı hem bekçisi. Bahçesinde yok yok. Elma, kiraz, incir, üzüm, nar; fasulyenin hası, domatesin biberin en tatlısı... Oradakilerin bahçesinde de yetişen birçok ürün para etmediği, geçinmelerine yetmediği için köyün gençleri gibi babam da iş bulduğu İstanbul’a göçmüş. Yılın pek çok ayında yaşlıların sessizliğine bürünen köyümüz yazın bu yalnızlıktan kurtulup şenlenir. Büyük kentlerin kalabalığından bunalan bizler, havası, suyu, toprağı temiz yurdumuza özlemle döneriz.

Bir sabah babaannemle köydeki yaşlı başlı kadınların İstanbul’a geldiklerini duydum. Rüyamda görsem inanmazdım. Bizim Koca Kiraz ile öteki kadınlar, buralara nasıl gelmişler, nasıl eylem yapacaklar? Ben hiç eyleme gitmedim. Çok merak ediyordum.

Dolmuştan inince, büyük bir pankartın önünde oturan gençler ve onların arkasında, ellerinde dövizleriyle ayakta duran bir grup kadın gördüm. Kimisinin başında kimisinin omzunda kimisinin boynunda bizim oraların simgesi sarı yazmalar vardı. Sarı kumaşın üstüne sanki Loç Vadisi’nin mor, kırmızı, sarı çiçeklerini getirip koymuşlardı yazma diye... Uzun boyundan babaannemi hemen fark ettim. Kınalı saçlarını örten çiçekli eşarabının bittiği yerde sarı yazmasını omuzlarına atmış düşünceli görünüyordu. Elindeki dövizde ne yazdığını seçemiyordum. Merakla diğer dövizleri okumaya başladım. “KÖYÜM HES İSTEMİYOR”, “SU AKAR GÜLDÜR GÜLDÜR HESLER DOĞAYI ÖLDÜRÜR”, KÖYÜM DARDA SARI YAZMA İSYANDA” Kendimi bir anda yok edilmek istenen vademde hissettim.

Biraz sonra çevreci bir genç, elindeki kâğıttan basın açıklamasını okumaya başladı.

Açıklamayı okuyan genç, etkileyici ses tonu ile arkasında doğanın gücü varmış gibi özgüvenle anlatıyordu. Derenin borulara nasıl hapsedileceğini anlatırken, kendimi bir an derenin yerine koymaktan alkoyamadım. Nefes almakta güçlük çekerken, gencin kararlı sesi soluk almama yardımcı oldu. “Yetkilileri uyarıyoruz! Balığın soluğundan, kurbağanın sesinden korkun!”

İçimdeki isyan coştı, babaanneme sarıldım. Sonra tek tek ötekilere de... “Aslan babaanne köylüydün şimdi eylemci oldun.” dedim. O da yeşil gözlerindeki ışıltıyla, “Dere bizim yoldaşımız, derenun başına bela olana biz de bela olacağız elbet.” dedi.

Babaannemin yanında durup bizi dinleyen Fatma Hala’nın yüzünde her zamanki neşeyi aradım. Yoktu. Sarı yazma ağarmış gür saçlarını örtememişti. Buğu buğu öfkeli sesiyle, “Halımız kötü Irmak kızım. koydekilerin çoğu yaşlı. Bu durumu bilerek dozerleri dayadılar. Duyan çevreciler, gençler geldiler. Hep beraber dozerlerin öğnüne yadduk. Gorkuyu unuttuk. Biz bu suyu vermiyeceiz, dedik. Susuz olunmaz. Varın gedin başımızdan defolun, dedi babaannen. İşçilerin başı ona, sen bu yaşlı halinle sus, konuşma!” diyerek konuşmaya başladı.

Babaannem öfkeden boyun damarları şişerek yüzü kıpkırmızı yüzlerce ağacın kesildiğini, çayın kenarındaki bahçesinin yok edildiğini, bunları gördükçe içinin parçalandığını anlatarak sözünü kesti. O anlattıkça yeşilin iş makinelerinin önünde nasıl parçalandığı geldi gözlerimin önüne.

Çevrecilerden bir genç de santralin durması için dava açıldığını HES köyden gidene kadar burada oturma eylemini sürdüreceklarını anlattı uzun uzun.

O günden beri babaannemle birlikte katılıyoruz eyleme. Bu eylemler, üniversite sınavı hazırlıklarından daha önemli benim için... İş çıkışı babam ve İstanbul’daki Loçlular yaşlı genç, çocuk geldiler yanımıza. Şirketin önünde akşama dek oturduk. Her gün sayımız artıyordu. Ancak yetkililerden bir açıklama mahkemeden bir karar yoktu. Köyden şirketin dozerlerinin yıkımı sürdürdüğü haberleri geliyordu. Ama kimsede yılmnlık yoktu.

Sendikalardan, partilerden ziyaretçiler geldi. Yemek, çay, kahve ve dayanışmalarıyla güçlendik. Babaannem onlarla çabucak kaynaştı. Eylemin en yaşlı şefi gibiydi. Yeni gelenlere çantasında stokladığı sarı yazmaları sanki bahçesinden kiraz verir gibi dağıtıyordu. Eylemin 27. gününde sarı yazmalar öyle çoğaldı ki sokakta geçecek yer kalmadı. Direndikçe çoğaldık; çoğaldıkça güçlendik.

İnanıyorum, kazandığımızın haberi gelecek ve şu eylem yeri şenlik yerine dönüşecek. Sarı yazmalar ellerde vadinin özgürlüğü için dalgalanırken babaannemin sevinç gözyaşlarına mendil olacak.

Meryem Gülbudak

MOR KİTAPLIK

Acı Çikolata

Acı Çikolata'da, Meksika Devrimi sırasında De la Garda ailesinin en küçük kızı Tita'nın mis gibi kokular yükselen mutfağına konuk olur okur. Tita'nın elinden çıkan geleneksel Meksika yemeklerinin sırrı onun kendi duygularında saklıdır, çünkü herkes bilir ki yemeklerinin tadı ve etkisi, mutfaktakinin ruh haline göre değişir.

Meksikalı yazar Laura Esquivel'in ülkesinin değerlerini, törelerini ve tarihini büyümlü bir anlatımla ele aldığı Acı Çikolata, geleneğe başkaldıran evrensel kadın kimliğine de özgün bir yorum getiriyor.

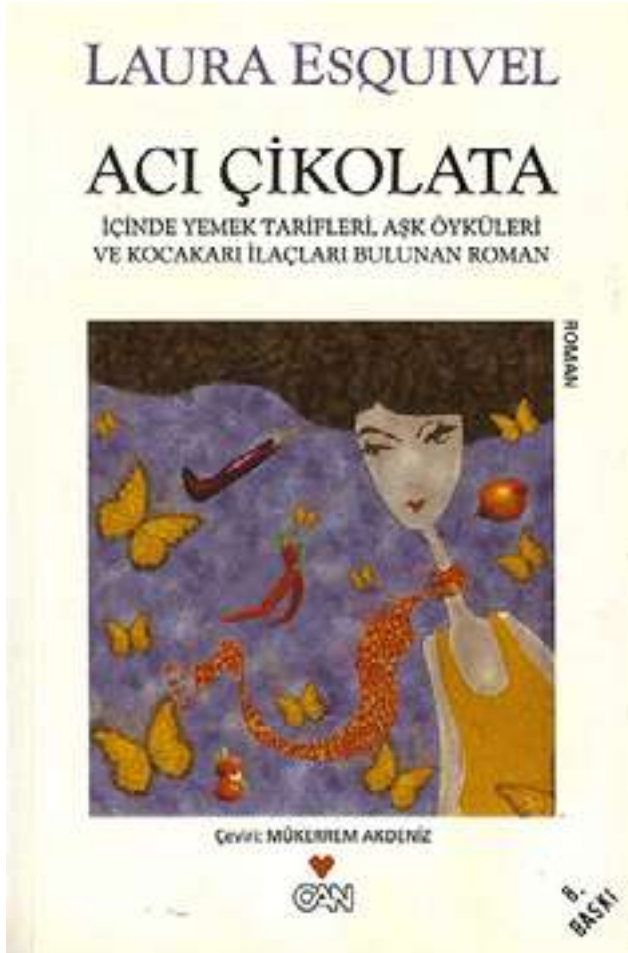
Yazarı: Laura Esquivel

Türü: Roman

Çeviri: Havva Mutlu

Yayınevi: Can Yayınları

Sayfa Sayısı: 221

Feminizm Herkes İçindir: Tutkulu Politika

Feminizm Herkes İçindir'de Bell Hooks, popüler kültürde ve medyada feminizm hakkında üretilen yanlış tanımların üzerine gidiyor. Feminizmin yalnızca "erkek karşıtlığı" olduğu yönündeki önyargıları kırmayı amaçlarken bizlere bu akımın, "cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürüyü ve baskıyı sona erdirmeye çalışan bir hareket" olduğunu hatırlatıyor. Bell Hooks kadın

dayanışmasını hayata geçirebilmek için kadınlar arasındaki iktidar ilişkilerini tartışmaya açıyor ve erkekler kadar kadınları da cinsiyetçi pratikleriyle yüzleşmeye davet ediyor. Feminizmi ırk, sınıf ve etnisite bağlamında yeniden ele almayı öneriyor.

Her birimiz doğduğumuz andan itibaren cinsiyetçi düşünce ve eylemi kabul etmeye yönlendiriliyoruz. Kurumsallaşmış cinsiyetçiliği sonlandırabilmek için değişime önce kendimizden, kendi hayatlarımızdan başlamamız gerekiyor. Kitap, kimse kimseye hükmetmediği, eşit, özgür ve adil bir dünya yaratabilmek için herkesi ve her kesimi Feminizme yaklaşmaya çağırıyor.

"Yaklaşın şunu göreceksiniz: Feminizm herkes içindir" diyor.

Yazarı: Bell Hooks

Türkçesi: Ece Aydın, Berna Kurt, Şirin Özgün, Aysel Yıldırım

Yayınevi: BGST Yayınları

Sayfa Sayısı: 146

Deli Kadın Hikayeleri

Aklın kıyısında gezinen, kadınlıklarını bir lanet gibi sırtlarında taşıyan, hepsi "kaybetmeye" yazgılı, içe işleyen yalnızlıklarıyla kalp burkan hayatlar, varoluş kabusları...

Kalemini zehre, kana, cinnete, ölüme ve hayata aynı lezzetle batıran Mine Söğüt'ten unutulmayacak yirmi bir delilik hikâyesi...

"Şehri avucumun içine alsam, elimde bir bez, her yanını ovalayıp parlatsam... Şehir tehditten arınır mı? Bin bir çeşit kadın-

lık hali yepyeni bir kadere kavuşur mu?”

“Bu şehir yüzyıllardır erkektir ve kadınları sevmeyi bilmez.”

Yazarı: Mine Söğüt

Türü: Roman

Yayınevi: Yapı Kredi Yayınları

Sayfa Sayısı: 172

Sözcüğün Üzerine Pencere 4

Magda Lemonnier, gazetelerden sözcükleri,

her boyuttan sözcükleri kesiyor ve onları kutularda saklıyor.

Kırmızı kutuda öfkelerini, yeşil kutuda sevgi dolu sözcükleri.

Mavi kutuda tarafsızları, sarı kutuda hüznüleri saklıyor.

Saydam kutuda ise sihirli olanları.

Bazen kutuları açıyor ve sözcükler istedikleri gibi karışıyor diye,

hepsini masanın üzerine boşaltıyor. İşte o zaman sözcükler ona olan

biteni anlatıyor ve olacak olanı haber veriyorlar.

Eduardo Galeano'nun Kadınlar Kitabından...

Karadeniz Sakla Beni

On sekiz öyküden oluşan Karadeniz Sakla Beni'de Karadeniz bölgesinin kadınlarının gücü, direnci, isyanı işleniyor. Mavinin ve yeşilin zengin dünyasında bitkiler, hayvanlar ve doğadaki tüm canlılarla barışık yaşayan karakterlerle yazar, okura doğanın zenginliğini ve güzelliğini yaşıyor.

“Kadının telaşından, sırtındaki yükten korkun! Balığın soluğundan kurbağanın sesinden de!

Denizin kıyıya attığı sel artıklarını sevin. Kemeçe sesinin peşine takılan, o sesin boynuna koynuna dolanan çan seslerini de...

Değirmen taşının uğultusundan, o uğultuya yorgun soluğunu katan kadından korkun. Toprağın denize, denizin kadına vardığı yeri sevin” diyor yazar.

Yazarı: Meryem Gülbudak

Türü: Öykü

Yayınevi: Kadın Yazarlar Yayınevi

Sayfa Sayısı: 80

Kadınlar

Farklı coğrafyalardan, ahir zamanlardan, yakın geçmişten, her yaştan, her sınıftan kadınlar...

Kimi büyük kimi küçük eylemlerle kimi konuşarak kimi yalnızca susarak, yaparak ya da yapmayarak tarihin akışını değiştirmiş kadınlar... Engizisyona, senatoya, kiliseye, sömürgecilere, faşizme direnen kadınlar... Dans eden, seven, sevişen, ağlayan ve gülen kadınlar...

Eduardo Galeano dünyanın bütün köşelerini dolaşarak, kadınlar şahsında bir insanlık tarihine davet ediyor okuru. Yalnızca tekerrürden ibaret olmayan çomak da sokulabilen bir insanlık tarihine...

Her satırıyla etkileyen, öfkeliendiren ve umut veren bir derleme. Galeano ölümünden sonra da “dünyanın vicdanı” olmaya devam ediyor.

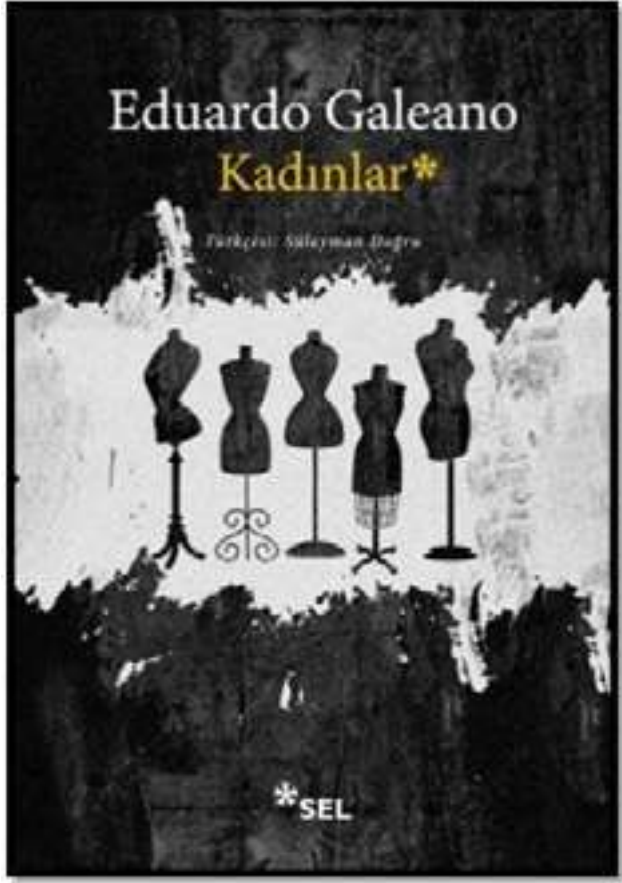
Yazarı: Eduardo Galeano

Çeviren: Süleyman Doğru

Türü: Deneme

Sayfa Sayısı: 197

Yayınevi: Sel Yayıncılık

Güçlü Kadını Serbest Bırakın

Kurtlarla Koşan Kadınlar kitabıyla Türkiye’de de büyük ilgi gören Clarissa Pinkola Estés’in yeni kitabı Güçlü Kadını Serbest Bırakın, Ayrıntı Yayınları’ndan Aslı Önal çevirisiyle yayımlandı. Estés, Güçlü Kadını Serbest Bırakın ile okurları, kimilerinin Meryem Ana, kimilerinin Kutsal Hanımefendi Guadalupe olarak tanıdığı ve daha birçok başka surete sahip olan Anne’nin koruması altında bir araya gelmeye davet ediyor.

Hikâyeler, dualar, iyi dilekler ve takdislerden oluşan bu unutulmaz koleksiyonda Dr. Estés, “Ayyaş ve Hanımefendi”, “Guadalupe, Cennette Bir Kız Çetesi Lideridir”, “Kimse Çok Kötü, Çok Adi veya Umutsuz Değildir”, “Oklardan Gömlek” ve “Siyah Meryem Ana” başlıklı hikâyeler üzerinden okurları lekesiz sevginin gücünü hissetmeye çağırıyor.

Yazarı: Clarissa Pinkola Estés

Çevirmen: Aslı Önal

Yayınevi: Düşbaz Kitaplar

Sayfa Sayısı: 464

Öykü: Kahramanlar Hep Bakkaldır

Onunla bir kez karşılaştığınız üzerinizde izi kalırdı. Tanrı onu kahraman olsun diye bakkal yapmıştı. Mahallenin bakkalı çocukların adeta kahramanı değil midir? Şemsi Abi’de öyleydi...

Uzunca, sarıya çalan post gibi yeşil saçları, güven veren sımsıcak bir gülüşü, pelerini olan süper kahramanlar gibi onun da üstünde hep pardösüsü (üstelik deri) vardı. O kadar kocaman gülerdi ki gözleri adeta çizgi gibi olur, çocuklara güneşe tutulmuş gibi bakardı.

Tarih kitaplarında gördüğünüz Asur Krallarına benzerdi; kıvrık saçlı, heybetli ama elinde bir asası eksik! Bütün çocuklara sabırla ve sevgiyle yaklaşır, kardeşim ve beni ise ayrı bir severdi.

Beşinci katın balkonundan ipe, boş sarkıttığımız sepetler “Şemsi Abiiii” diye bağırımızla birkaç sefer sakız ve çikolatalarla dolar; annem her “Şemsi verme şunları neden veriyorsun?” dedikçe, Şemsi Abi de “Ama çok tatlılar abla” diye bize erirdi.

Şemsi Abi’yi ben uçmaz sanırdım, ta ki bana çarpan arabanın şoförüne yumruğuyla uçana kadar... Mahallemizin Şemsi Bakkalı o günden sonra kahraman sıfatını daha bir hak etmiş, iyice büyümüşü gözümde.

Bir gün ahşap çerçeveli dükkânını kapattı, vedalaşmadan gitti... Aylar sonra bakkala yeni bir tabela asıldı: “Nedim Bakkal...”

İlknur Akgül Ardıç

ANI-MEKTUP

KARA GÖKLERDEKİ YILDIZLAR

Sevgili Gülten Akın,

Yıllar önce bir söyleşi sonrasında kitabınızı oğlum adına imzalatmıştım. Henüz beş yaşındaydı. “Ona bırakabileceğim en değerli miras” dediğimde biraz şaşkın bakmış, “Çocuğa çok da yüklenmemek lazım, her şey zamanla yolunu bulur” demiştiniz. Şiirlerinizi okumakla başladı benim bugünkü yolum. Sonra bulduğum her fırsatta sizi dinlemek çizdiğim yolun en büyük belirleyicisiydi. “Şiir gibi büyü” yazmıştınız kitabın ilk sayfasına. Oğlum, büyüdü on yedi yaşını geçti. Biliyorsunuz artık çocuklara idamlar düşmüyor ama acılar, yoksulluklar, bitmez işsizlikler devam ediyor. Otuz üç düş yolcusu çocuğun sonra da yüz üç kişinin barış diyen dillerini kesip, gülen yüzlerini soldurdular, katlettiler. Siz de bu yüke yürek dayanmaz der gibi mutsuz gittiniz. Hepsine üzüldüm hepsine kahroldum. Ama bizzat yakından tanıdığım ve birlikte halaylar çekip, çay içtiğim anne ve oğulun birlikte gidişi kor gibiydi, cayır cayır kavurdu. Şimdi gün be gün daha da katmerlenen acıları sağaltmaya çalışıyorum.

Her şey zamanla yolunu bulacak biliyorum. Bilge sözlerinizden biri olarak kaydettim hafızama. Sizden sonra çok ıssız kaldım. Hele ki kadınlar olarak hep bir yanımda boşlukta. Durup ince şeyleri anlamaya kimselerin vakti yok Gülten Hanım. “Hep kış işte, Kalbin elem günleri geldi, Dünya evlere çekildi” diyorsunuz. Kadınlar dağların mor baharıyla, kediyle köpek arasında gidip gelir gibi yaşıyorlar.

Siz, “Saklayıp başını bağasına / Ölü gibi dursun istendi, / Öteki kadınlar bir yerlerden, / Şakiyıp gelirlerdi” derken belli ki kadınların bu hallerini bilirmişsiniz. Bilirmişsiniz de anlayalım, görelim diye şiire dökmüşsünüz.

İnsanların akıllarından geçen dillerine yansıyor. “Kadınlar, ancak bir adamın kızı, bir adamın karısı veya bir adamın annesi olur” algısı hala çok yaygın. Her gün ölüm haberleri alıyoruz ama kadın bakanı bunun “hoş görülebilir düzeyde” olduğunu söylüyor. Öyle ki ölü çocuklar, ölü kadınlar coğrafyasına döndük. “Kalın fırçalarını kullanarak, Evler, çocuklar, mezarlar çizerek dünyaya yitenler oldu.”

Annelik kutsal deniyor ama öldürülen kadınların hepsi annelikle uğrunlukla da çocuklarının gözü önünde öldürülüyor kadınlar. Yürek dayanmıyor! Akıl almaz, izan olmaz bir hal! Gerçi kutsal annelik artık makbul annelik haline döndü. Bu günlerde anne olmadan öte kimin annesi olduğuna bakılıyor. Siz de bilirsiniz ki bakmak başka, görmek başka. Bakar kör olmak ise en fenası. İsyanda bile görmeyen gözleri, duymayan kulakları açamıyorsunuz. Çaresiz, umarsız kaldım, dilim lal oldu. “Uzaktı, yasaktı ...” derken dönüp duruyoruz işte.

“İnsan sorumluluktur” sözünüz bugün yaşamlarına sahip çıkanlarda karşılığını buluyor. Ülkenin her yeri yangın yerine döndü. Ya ormanlar yanıyor ya da bir yağmurla şehirleri sel basıyor. Ülke yangın yeri... İnsana, börtü böceğe, en önemlisi umuda düşman olanlar var. Madenler, termik santraller yapacağız diye doğayı tarumar ediyorlar. Ama bu kötülüklere karşı duran mücadele etmekten asla vazgeçmeyen insanlar da var. Onları gördükçe heyecanım çoğalıyor, içim coşuyor. Siz de görseydiniz “yanlış bellememişim” derdiniz. Size daha çok ihtiyacım var. İnce şeyleri anlamak, biraz durup derin bir nefes almak, kara saçlarımı kısacık kesip sesimi çoğaltmak için size şimdi daha çok ihtiyacım var.

Elma ağacının altındaki kör kuyulardan ses veren çocukların yasını tutuyorum. Onlara borcumu biliyor, o borcu ödemek için

güçleniyorum. “Nergisten de sorumluyum, ışıktan da...”

Boşuna değil hiçbir şey” Ben sizden aldığım tomurcuğu koynumda büyütüp güle çevireceğim... Öyle ki küçük prensin bitmeyen umudunu yayacağım her yere. Herkesin vicdanını büyütüp, ömrünü uzatacağım. Kara göklerdeki yıldızlar gibi umut ve sevginin kıvılcımlarını kucaklayıp herkese dağıtacağım. Çünkü ancak onlar bizi geleceğe taşıır.

Benim gibi çok insan var! Umarsız yağın karları kırmızı aleve çeviren, ayazdan sonra uyanmaz denilen nergisleri yeniden toprağa dikenler, o nergisleri tomurcuklanıp çiçeğe durana kadar üzerine yünlerden şemsiyeler açıp koruyanlar var. Her biri çocukları, kadınları, önemseyen; yüreğinde kendinden başkasını taşıyanlar onlar.

“Gün kıyamete erdiğinde, / Yalnız biz kalacağız”

Derya Şimşek Aksakal

Kitap İnceleme

Magda Szabo’dan Iza’nın Şarkısı

Ne kadar idealist ne kadar insani değerlere saygılı ve ne kadar empati yeteneği güçlü insanlar olursak olalım bazen en yakınımızdakini bile anlamakta güçlük çekeriz. Iza’nın Şarkısı, anne-kız arasındaki bu güçlüğü anlatıyor bize.

Iza ailesinin tek çocuğudur ve şehirde doktorluk yaptığı için uzun bir süredir ailesinden ayrı yaşamaktadır. Fakat bir gün babasının ölüm haberini alır. Annesi Etelka 76 yaşında, köy evinde bir başına kalmıştır artık. Koskoca bir ömrü kocasıyla yan yana geçiren Etelka için çok büyük bir boşluk yaratır bu durum. Her ne kadar evinden, köyünden ayrılmak istemese de kızının ısrarlarına dayanamaz ve şehre, Iza’nın evine yerleşir Etelka.

Tahmin edileceği üzere birlikte yaşamak hem anne hem de kız için çok da kolay olmaz. Çünkü Iza’nın uzun süredir ayrı bir düzeni ve yaşantısı vardır; annesi Etelka ne yazık ki kendi düzenini kızının evinde de devam ettirmeye çalışır.

Bu durum bizim toplumumuz için de çok tanıdık aslında.

Anne/babamızı yalnız bırakmak istemeyiz; böyle bir durumda çoğunlukla bizimle yaşamalarını isteriz. Bir başına hatıralara boğulmayacak ve daha güvende olacaklardır bizim yanımızda. Fakat bazen işler beklenildiği gibi gitmez...

Ne kadar empati kurmaya çalışırsak çalışalım, birbirimizin sözünü ne kadar dinlersek dinleyelim ve ne kadar anlayışlı olursak olalım yine de bazı şeyler karşından o kadar “anlayışla” karşılanmayabilir; bazen biz farklı düşünüyoruzdur bazen de ebeveynimiz.

Iza ve annesi, tek tek değerlendirildiklerinde çok haklı ve birbirlerine karşı sonsuz bir anlayışta olsalar da birlikte yaşamak o kadar kolay olmuyor; beklentiler bir türlü birbirine uymuyor...

Macaristan edebiyatından Iza’nın Şarkısı, yüreğe dokunan, hüznünlü ve tanıdık bir şarkı...

Yayinevi: YKY

Çevirmen: Hakan Tansel

Sayfa sayısı: 223

MOR ŞİİRLER

İSTANBUL

ah İstanbul
uykuda mısın
kımultısız
pervasıız...

yaşam eskileri
ihtiyar bezginlikler
aşık yüzlü uçuz yaşamlar
eskimiş ertelenmiş umutlar...

ne masklar takıldı
ne masklar eskittim
yoruldum...

ah İstanbul
bilmezlikten gelme
hani fırtınalarda sığındığım limandan
saçlarımı okşardın hani
öfke okları oturmada gözlerine
okşardı ellerin kavgamızın şiddetini...

bir dürtsen umutlarımı
hadi tam zamanı
uçanıp öp alından sıvanmış acılarımın
öfkem dıymazlığına...

hani açardı yediveren güller
hani güneş hiç batmazdı yedi tepende
hani lale gözülü sevinç kabkabalarında
hani İstanbul kanatlarımızdaydı...

savruldum saçığına İstanbul
sevdalarına sevdalandım
sitem değil bu
yoksulluğum hiç değil
öfkem dıymazlığına...

Fatoş Ay

ÖLDÜM BEN

o gün..
ellerim cebimde
neşeyle
bir türkü..
tutturmuştum..
ışığım kavuşuyordu
gökyüzüne..
ama öldüm ben..
nedendi?
niçindi?
ama ben
sevda yaşayacaktım..
özgür ve mutlu
olacaktım..
kanlı topraklardan..
bedavaymış
gibi..
gelen ölümlerden,
uzak olacaktım..
ama öldüm ben..
zırbı derin,
paletleri kocaman,
sürücüsü,
bir gariban..
"devlet devlet"
geldi üstüme..
yokmuşum,
hatta hiç olmamışım
gibi..
ne türkümü duydu,
ne neşeli ışığımı..
öldüm ben..
devletin paletlerinde..
ve umursamazlığında..
şablandı ölüm..
"devlet devlet" geldi..
sevdalarımı,
türkülerimi,
neşemi,
bedenimi
yere serdi..
ölüm
devlet paletinde geldi..

Füsün Oğuz

YANDI MARAŞ

sen öldür beni sevgilim..
sevdan güzeldi..
ölümüm güzel olur
elinden..
bilirim, bilirim..
bırakmazsın beni
şeytana.!!
yanıyor bugün
Maraş'ımız..
komşuların elinde..
cem ne güzeldi..
saçlarımız..
sözlerimiz..
ne güzeldi..
bugün..
bugün..
"cem" oldu kötülük..
hatta ve hatta
dostların elinde.!!
sen öldür beni sevgilim..
dün dostumdu oysa
komşumdu..
sen komşuma bırakma sevgilim..

beni..
sevdiğin kadar.
yumuşak..
esintili..
mutlu..
öldür beni..
Maraş'ımız
dökecek göz yaşım kalmadı
b.e..n.i..m....
ben öldüm sevgilim..
sen yetişmeden
komşuma nasip oldu
bu "kutsal" görev..
ben öldüm sevgilim..
dostlarımla yan yanayım şimdi.
"cem" deyiz..
üstünde yatıyoruz
acılı Maraş'ın..
acılı topraklarında..
sere serpe..
kanlı esvaplarımızla..
sevgilim...

Füsün Oğuz

RÜZGÂR

bir yaş daha aldığı bir kasım sabahı savrulmuşluğunun hesaplaşması ile güne uyandı yeniden. kahvesini yaptı sigarasını yaktı. ne yapsa nafile ev boğuyordu zaten boğuk olan ruhunu. Hesaplaşma dedi içinden kendinle hesaplaşma zamanı. usulca kalkıp paltosunu giydi bu hesaplaşmayı sonbaharın hüznünlü güzelliğini yaşadığı en sevdiği ağaçlı yolda yapmak için, gökyüzü ve rüzgarın yarenliğinde başladı yürümeye. yürüdü yürüdü üzerine düşen sarı yapraklar kendi duygularının hayallerinin solup birer birer düşüşünü hatırlattı yeniden. derin nefesler aldı, böyle zamanlarda rüzgarın kendini hiç yalnız bırakmadığını sarıp sarmalayan esintisini ve getirdiği muhteşem kokuyu içine çekti.

yalnızlığını düşündü bilerek ve isteyerek seçtiği yalnızlığını. aşkı düşündü sonra, var mıydı ki gerçekten yoksa sadece bir illüzyon muydu, sahi neydi aşk. birden bağıra bağıra hep olmayacak şeyleri hayal edip sonunda kendini bu yalnızlığa mahkum ettin dedi kendine olan daimi öfkesiyle. sesine karşılık bir ses duymayı bekledi ama nafile diye düşündü ve yapayalnızsın işte dedi yine bağıra bağıra. tam gözünden yaşlar boşalmaya başladığı anda bir fısıltı duydu. merhaba diyordu kendisine. delirdim işte sonunda diye düşündü etrafında hiç insan yoktu ki. birkaç adım sonra yine aynı fısıltıyı duydu, merhaba diyordu. kimsiniz dedi korkuyla. benim dedi ses ben daima sevdiğin ve dertleştiğin. kesin aklımı yitirdim diye düşünürken, hayır yitirmedin aklını dedi ses usulca benim ben senin rüzgarın, daima sevdiğin ben. korku ve bir o kadar da merakla sordu neden şimdi, bu ana kadar neden hiç duymadım seni. çünkü dedi rüzgar ilk defa beni duymak istedin, ilk defa kendini duymak istedin. doğru dedi içinden. aşk nedir diye soruyordun ya aşkı benden dinlemek ister misin diye sordu rüzgar. üzerine konfeti gibi düşen yapraklarını döken çok sevdiği ağacın altına otururken olur dinliyorum seni dedi. şefkatle fısıldadı rüzgar,

*aşk sadece üç harf her harfinde gizem sonsuzluk ve evreni barındıran,
aşk kılavuzu kaybolmuş ruhumuzun,
aşk uçurumdan düşerken tutulan dal,
aşk ruhumuz felç olmuşken canlandıran şifa,
aşk gözlerimiz boşluğa bakarken uçsuz bucaksız kırmızı çiçeği tarlası,
aşk sibir, umut, yüreğin gökkuşağı,
aşk sıcak sınırsız sarılmak sevdiklerine
ve devam etti rüzgar fısıltılarına, aşka dair ne varsa bildiği.*

zaman su gibi akıp geçmişti. yüreğindeki ağırlığın hafıfladığını hissetti, süpürüp götürmüştü rüzgar benliğini biriktirdiği tüm fazlalıkları. kalktı yerinden usulca ağaca sınırsız sarılıp öperek gün batımına doğru yüreğinde hafiflik yüzünde gülümseme ile devam etti rüzgarın fısıltıları eşliğinde yarım bıraktığı her şeye...

Nuran Kılıçkaya

ANADOLUM

*Dağlar bakar kızludur gün dönenince
Bozkırlara düştüğünde hüznün
Yalnızlığa dosttur çakırdikenleri
Aynı dilden söylenir
Aynı dilden yakılır ağtlar...
Ay büyürken dağların zirvelerinde
Ateş böcekleri türkülerini söyler göz kırparak
Mahzunluklar sevince durur
Hele ay dolunayken
Hele ay gülümserken...
Fukaralık kaderse eğer
Filiğe durduğunda buğday
Dar vakitlere sığdırılmış emek
Nabızlarda atan direnç
Yokluğun başkaldıran öfkesidir
Bir Alageyik masalında
Bilgece öykünü toprak ana
Der ki;
"Günü bölüşün,
dönün yüzünüzü toprağa"..
Çıplak ayaklı gezginlerse
Akılla yüreği buluşturur
demleye demleye...
Anadolu'm bir beşik gibi korunaklı
Bir ana gibi sunağı dolu
Ateşi hiç sönmeyen bir direniştir...*

Fatoş Ay

MOR FİLMLER

Sevgili Rosa / Rosa Luxemburg

Rosa Luxemburg'un politik kimliği kadar özlemlerini, aşklarını, düşlerini anlatan bir film. Devrimci kişiliğiyle seçkin bir aydın olmasının yanında bilimsel sosyalizmi savunan barışçı ve eşitlikçi bir dünya için mücadele eden ilkeli cesur bir kadın önder o. Film Luxemburg'un yaşamına ışık tutuyor.

Almanya/1986

Yönetmen: Margaraethe Von Trotta

Aldığı Ödüller: En İyi Film Dalında Alman Film Ödülü

Külkedisi Değiliz / Aint't No Cindirellas

Ekmeğini başkalarının kirini temizleyerek kazanan kadınların hikayesini anlatan "Gündelikçi" belgeselinin bir tür devamı "Külkedisi Değiliz" filmi. Yıllarca hiçbir sosyal güvencesi olmayan bir işte çalışan, iş kazası geçiren, sakat kalan, hatta cam silerken düşüp yaşamını yitiren ev işçilerini ve onların sendikalaşma mücadelesini anlatan filmde "çalışıyoruz, iş kazası geçiriyoruz ama hiç güvencemiz yok" diyerek on yıllardır hak arama mücadelesi veren, kazanımlar elde eden, "Masal Bitti! Külkedisi Değil İşçiyiz, Haklarımızı İstiyoruz!" dövizleriyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının önünde haykıran kadınların direniş hikayesi anlatılıyor.

Türkiye/2014

Yönetmen: Emel Çelebi

Danimarkalı Kız / The Danish Girl

Danimarkalı Kız filminin senaryosu David Ebershoff'un aynı adlı kitabından uyarlanmış. Ressam Lili Elbe ve Gerda Wegener'in gerçek yaşamlarını anlatan çarpıcı bir aşk hikayesi. Film, Lili'nin bir transgender olarak cıgır açan yaşamını ve Gerda ile olan sıra dışı evliliklerini anlatıyor. Toplumda kabul görmeyen, itilen, kakılan, hatta öldürülen trans bireylerin durumuna dikkat çeken bir film.

İngiliz-Amerikan/2015 Yapımı Biyografi Filmi

Yönetmen: Tom Hooper

Aldığı Ödüller: En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Oscar'ı

Mor Gemi / Vessel

Rebecca kürtaj yasalarına karşı imkânsız denen bir fikri mümkün kılmak ister. Kürtajın yasak olduğu ülkelerin uluslararası sularında kadınlara kürtaj desteği sağlayan bir gemiyle

yola çıkar. Mor Gemi, yola çıktığında birçok engelle karşılaşsa da demirlediği limanlarda kadınlara destek ve güç veren küresel bir dayanışma gemisine dönüşür.

ABD/2014

Yönetmen: Diana Whitten

Aldığı Ödüller: SXSW Film Festivali, Özel Jüri Ödülü, SXSW Film Festivali, Uzun Metraj Belgesel İzleyici Ödülü, Sheffield Doc Fest, Peter Wintonick Ödülü, Nantucket Film Festivali, Adrienne Shelly Ödülü, Mountain Film, Dağ Filmleri Mansiyon Ödülü

Dirlik Düzenlik

İki kız kardeş ve annelerinin yaşamındaki ahlak anlayışları, aile ilişkileri, ekonomi konularını işliyor film. Kardeşlerin anlaşmazlıklarıyla arada kalan annenin çıkmazlarına, arayışlarına dokunuyor.

Türkiye/2020

Yönetmen: Nesimi Yetik

Ödülü: Filmin oyuncularını Dudu Yetik, Asiye Dinçsoy, Betül Esener, Cahide Sonku Ödülüne layık görüldü.

Arkadaşımı Merak Ediyorum / I Am Worried About My Friend

İzmir'de yapılan Gezi Parkı eylemlerinde, Gündoğdu Meydanı'na kurulan dayanışma çadırlarından ve evlerinden gözaltına alınan kişilerden 38'i tutuklanarak cezaevine gönderildi. Bu tutuklulardan olan dört kadın Şakran Cezaevi'nde çıplak arama dahil çeşitli insanlık dışı muamelelere maruz kaldı. Maruz kaldıklarını duyurmak ve onlarla dayanışmak amacıyla çeşitli kadın örgütlerinden oluşan İzmir Kadın Platformu "Arkadaşımı Merak Ediyorum" kampanyasını başlattı. Arkadaşımı Merak Ediyorum, tahliye olan tutuklu kadınların tanıklığıyla yaşananları ve kampanyayı filmleştiriyor, kadın dayanışmasının var ettiği güç ve umudu paylaşıyor...

Türkiye/2014

Yönetmen: Bağımsız Kadın İnisiyatifi

Bağımsız Kadın İnisiyatifi

Hem film çözümlerinde hem de film üretiminde, kadının temsili, toplumsal cinsiyet ve eşitlik sorunsalı, pozitif ayrımcılık gibi konu ve temalarında atölye çalışmalarını sürdüren Bağımsız Kadın İnisiyatifi Kadın Sinema Atölyesi, Haziran Direnişinden sonra İzmir'de tutuklanan kadın direnişçilerle dayanışma amacıyla yürüttükleri kampanyayı filme dönüştürerek, ilk filmini üretti.